

<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi

ISSN: 2147 - 1037

Romantik İlişki Yaşayan Bireylerde Çok Boyutlu Kıskançlık ile İlişkili Değişkenler

Cennet Bulut Genç

Nursel Topkaya

DOI:10.29299/kefad.2019.20.03.013

Makale Bilgileri

Yükleme:30/01/2019 Düzeltme:12/08/2019 Kabul: 15/10/2019

Özet

Bu araştırmada romantik ilişkisi olan bireylerde çok boyutlu kıskançlığın, sosyo-demografik değişkenler, ikili ilişkilerde güven ve benlik saygısı düzeyleri ile ilişkisi incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu romantik ilişki yaşayan, nişanlı ya da evli 458 birey oluşturmuştur. Katılımcılar, Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği, İkili İlişkiler Güven Ölçeği, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formunu cevaplamıştır. Verilerin analizinde Pearson korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, bilişsel kıskançlığın eğitim düzeyi, gelir düzeyi, ikili ilişkilerde güven ve benlik saygısıyla ilişkili olduğu, duygusal kıskançlığın ilişkinin geleceğine yönelik beklenti düzeyi ve ikili ilişkilerde güven ile davranışsal kıskançlığın ise yaş, eğitim düzeyi, ilişkinin geleceğine yönelik beklenti düzeyi ve ikili ilişkilerde güvenle ilişkili olduğu görülmüştür. Cinsiyet, fiziksel görünüş değerlendirmeleri, ilişki doyumu ve görüşme sıklığı ise bilişsel, duygusal ve davranışsal kıskançlıkla ilişkili değildir. Elde edilen bulgular ilgili literatür doğrultusunda tartışılmıştır. Bu araştırmada ele alınan değişkenler kıskançlığın farklı boyutlarıyla farklı şekillerde ilişkili olduğundan bireysel/grupla psikolojik danışmalarda, evlilik veya evlilik öncesi terapilerde, terapistlerin kıskançlığı farklı boyutlarıyla ele alması sunulan hizmetin niteliğinin artırılmasına yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Romantik ilişkiler, Romantik kıskançlık, İkili İlişkilerde Güven, Benlik saygısı

Sorumlu Yazar : Nursel TOPKAYA, Doç. Dr, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkiye, nursel.topkaya@omu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-8469-9140>

Cennet Bulut Genç, Uzman Psikolojik Danışman, Şehit Müftü İmam Hatip Ortaokulu, Türkiye, cbulut907@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-8356-2102>

Not. Bu araştırma, Doç. Dr. Nursel Topkaya danışmanlığında Cennet Bulut Genç tarafından OMÜ Rehberlik ve Psikolojik Danışma Yüksek Lisans Programında hazırlanan yüksek lisans tezinin özetidir.

Atf için: Bulut-Genç, C. ve Topkaya, N. (2019). Romantik ilişki yaşayan bireylerde çok boyutlu kıskançlık ile ilişkili değişkenler. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1447-1483.

Giriş

Hemen hemen her birey yaşamının belli dönemlerinde kıskançlık yaşar ancak kıskançlık duygusu bireylerde yoğun ve sıklıkla yaşanan bir duyguysa, bu durum bireyin ilişkilerine zarar verebilir (Pines, 1992). Kıskançlık doğuştan gelen bir duygudur ve 6 aylık bebeklerde dahi görülebilir. Bebeklerin genellikle bakımlarını üstlenen, sevgiyi veren annelerini kıskandığı görülür (Freud, 1998). Bununla beraber bireyler kardeş, arkadaş ve eş kıskançlığı da yaşayabilir. Eş kıskançlığında birey sevginin en çok kendisine verildiğini görmek ister ve sevilen kişiyi kimse ile paylaşmak istemez (Pines, 1992). Beklediği ilgiyi görmediğini düşünen birey, romantik ilişki yaşadığı bireyin hayatındaki diğer bireyleri kıskanmaya başlar (Greenberg ve Pyszczynski, 1985).

Romantik ilişkilerde sıkça yaşanan kıskançlığın sebebi, bazı insanlara göre aşktan, bazı insanlara göre özgüvenin düşük olmasından, bazı insanlara göre ise kaybetme korkusundan kaynaklanır (Greenberg ve Pyszczynski, 1985). Bu yüzden kıskançlık tek bir kavram olarak yalın bir duygu değil, karmaşık bilişsel, duygusal ve davranışsal tepkilerden oluşan bir kavram olarak ele alındığında daha iyi anlaşılabilir (Guerrero, Trost ve Yoshimura, 2005).

Kıskançlık her bireyde farklı anlamlar çağrıştırabilir ve her birey kıskançlık hakkında farklı tanımlamalar yapabilir. Pines'e göre (2003) kıskançlık değerli bir ilişkiye veya onun yitirilmesine ya da bozulmasına yol açabilecek bir tehlikenin algılanması durumunda verilen karmaşık bir tepkidir. Pfeiffer ve Wong'a (1989) göre kıskançlık duygusal, düşünsel ve davranışsal boyutları olan çok boyutlu bir kavramdır. Bu araştırmacılara göre kıskançlığın duygusal öğelerini bireyler kıskançlığa neden olabilecek davranışlar sergilediklerinde romantik ilişki yaşadıkları partnerlerinin yaşadıkları duygular oluşturmaktadır. Bilişsel kıskançlık ise bireyin romantik ilişki yaşadığı kişiyle ilişkili olarak kendisini aldattığına ilişkin şüpheleri ve düşünceleri içermektedir. Son olarak, davranışsal kıskançlık ise kıskançlık ile ilgili şüphelerin doğru olup olmadığını anlayabilmek için kişinin gerçekleştirdiği davranışları ifade etmektedir.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin ilişkilerini sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmeleri, ilişkilerinden yüksek düzeyde doyum alabilmeleri için ise kıskançlık gibi ilişki engellerini ortadan kaldırmak ya da kıskançlık problemleriyle nasıl baş edilebileceğini bilmek önemli bir adım olabilir. Yapılan araştırmalar kıskançlığın çok sayıda faktörle ilişkili olabileceğini göstermektedir (Demirtaş, 2004; Pines ve Aronson, 1983). Bu faktörler içerisinde sosyo-demografik faktörler, kişilik özellikleri ve ilişkiye özgü bazı faktörlerin bulunduğunu söylemek mümkündür.

Romantik ilişkilerde ilişkinin niteliğini etkileyebilecek duygulardan biri güvendir. Araştırmacılar, romantik ilişkilerde sevgiden sonra iletişimi etkileyen en önemli duyguların, kıskançlık, güven ve fedakârlık olduğunu belirtmektedir (Tarhan, 2015b). Bu duyguları tanımak ve

yönetmek eşler arası iletişimin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi için son derece önemlidir. Psikoloji ve sosyoloji gibi disiplinlerden araştırmacılar da, herhangi bir yakın ilişkide en çok istenen özelliklerden birinin güven olduğunu belirtmekte ve güvenin sıklıkla sevgi ve bağlılık gibi duygularla bağlantılı olduğundan söz etmektedirler (Tarhan, 2015a). Karşılıklı güven ve sevgi, samimi bir ilişki kurabilmek için önemlidir. Güven bireyin duygularını, düşüncelerini, davranışlarını rahatlıkla ifade ettiğinde zarar görmeyeceğine dair sahip olduğu sezgiye denir (Richo, 2014). Larzelere ve Huston'a (1980) göre ikili ilişkilerde güven, bir kişinin diğer kişinin iyi niyetli ve dürüst olduğuna ilişkin inancının derecesidir. Bir bireye güven duyan kişi, onun yanında kendisini koruma ihtiyacı hissetmez, kendisine kasten zarar vermeyeceğine inanır (Richo, 2014).

Romantik ilişki yaşayan bireylerde kıskançlıkla ilişkili olabilecek değişkenlerden biri de benlik saygısıdır. Rosenberg (1965) benlik saygısını bireyin kendisine karşı olumlu ve olumsuz tutumu olarak tanımlamaktadır. Bireyin diğerlerini sevebilmesi için ise öncelikle kendisini sevebilmesi gerekir (Erikson, 1994). Olumlu ve güçlü bir benlik saygısına sahip olan bireyler yakın ilişki kurup sürdürebilir (Rosenberg, 1965). Benlik saygısı yüksek olan bireyler, benliği saygısı düşük olan bireylere kıyasla daha fazla yakın ilişki kurmaktadır (Macerguis ve Adams, 1980).

İyi insan ilişkileri için doğru ve sevgi temelli davranışlar, yüksek benlik saygısı gereklidir. Kendisini sevebilen, kendisine değer veren bireyler, diğer bireylere de aynı şekilde yaklaşabilir (Erikson, 1994). Kendisine ve çevresindekilere değer veren birey, hem kendisini hem de çevresindekileri küçümseyecek, aşağılayacak, zarar verecek şekilde davranmaktan kaçınır (Satir, 2017). Benlik saygısı yüksek olan birey davranışlarındaki hataları düzeltme cesaretini kendisinde bulabilir (Rosenberg, 1965). Bireyin kendisine verdiği değer arttıkça çevresinden beklentisi azalır ve çevresindeki bireylere daha rahat güvenebilir (Erikson, 1994). Bireyin sevgisi arttıkça çevresindekileri daha iyi tanıyabilir ve böylelikle daha sağlam ve sıkı ilişkiler kurabilir (Satir, 2017). Benlik saygısı, güçlü bir özdeğer duygusuna sahip olmak demektir. Güçlü bir özdeğer duygusuna sahip bireyler daha mutlu, daha sağlıklı ve tatmin edici ilişkiler kurabilen, yerinde ve etkili davranabilen kişilerdir (Rosenberg, 1979). Benlik saygısı düşük olan bireyler ise ilişkilerinde beklentilerinin karşılanmadığını düşünebilir, kendilerini hayal kırıklığına uğramış hissedebilirler. Bu durumda bireyin ilişkiden doyum almasının önüne geçebilir (Satir, 2017).

Evrimsel teoriye göre kadın ve erkek farkı doğuştan gelmektedir (Darwin, 1981). Kadın ve erkeğin kıskançlık karşısında verdiği tepkiler değişir ancak cinsiyete göre kıskançlık seviyesi farklılık göstermemektedir (Martin ve Mullen, 1994). Kadınlar duygusal, erkekler ise cinsel aldatma karşısında daha fazla kıskançlık duymaktadır (Demirtaş, 2004). Kadınların erkeklerden daha yüksek düzeyde kıskançlık yaşadığını gösteren araştırmalar olmakla beraber kıskançlık ve cinsiyet arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaların sonuçları çeşitlilik göstermektedir (Akça, 2014; Arslan, 2015; Metiner, 2017;

Taşın, 2015; Yüzügülen, 2016). Eğitim düzeyinin kıskançlık ile ilişkisini inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır ancak farklı örneklerde gerçekleştirilen araştırmalar yüksek düzeyde eğitim düzeyine sahip bireylerin, düşük eğitim düzeyine sahip bireylere göre daha olumlu özelliklere sahip olabileceğini göstermektedir (Şahin, Barut ve Ersanlı, 2013).

Kıskançlık sahip olunan sevgiyi başka bir kişinin alması ya da alma ihtimali durumunda yaşanan dargınlıktır (Blevis, 2010). Pines'e (2003) göre kıskançlık acı veren bir duygu olmasına rağmen herkes az ya da çok kıskanmaktadır ve kıskanılmak istemektedir çünkü kıskançlık yaşama, ilişkiye devam etme isteği ile ilişkilidir. İlişkinin geleceğine yönelik beklenti düzeyi yüksek olan, eşini/partnerini kaybetmek istemeyen bireylerde kıskançlık daha yüksek düzeyde yaşanmaktadır (Demirtaş, 2004). Kıskançlık düzeyini etkileyen değişkenlerden biri de yaştır. Romantik ilişki yaşayan bireylerde yaş arttıkça yaşanan kıskançlık seviyesi azalmaktadır. Yaşla beraber artan deneyim, kıskançlık düzeyini azalmasına sebep olmaktadır (Demirtaş, 2004).

Sosyo-ekonomik düzey bireyin giyimi, çevresi, dünya görüşü, gelecek beklentisi, insan ilişkileri gibi birçok alanda etkilidir (Karayığit, 2017). Ancak, romantik ilişki yaşayan bireylerde kıskançlık ile gelir düzeyini inceleyen araştırmalar ise sınırlı sayıdadır. Çapkın (2012) tarafından yapılan araştırmaya göre gelir düzeyi arttıkça kıskançlık düzeyi de artmaktadır. Gelir düzeyi yüksek olan bireyler, daha yüksek düzeyde kıskançlık yaşamaktadır.

Romantik ilişkilerde yaşanan kıskançlığı etkileyen faktörlerden biri de ilişki doyumdur (Girgin, 2018; Güngör-Houser, 2009). İlişki doyumu romantik ilişki yaşayan bireylerin ilişkisini devam ettirme isteği üzerinde etkili olduğundan ilişki doyumu bireylerin verdikleri tepkileri de etkileyebilmektedir (Tunç, 2015). Türk kültüründe araştırmalar genel olarak, ilişki doyumu arttıkça kıskançlık artma eğiliminde olduğunu göstermektedir (Girgin, 2018; Demirtaş, 2004).

Araştırmanın bir diğer değişkeni ise, bireyin fiziksel görünüşüne dair değerlendirmeleridir. Bireyin bedenini algılama şekli beden imajı olarak tanımlanmakta ve bireyin fiziksel görünüşüne dair olumlu algısı, benlik saygısı, kendini kabul, kendine güven, ruhsal durum ile ilişkili olduğu ifade edilmektedir (Oktan ve Şahin, 2010). Bireyin fiziksel görünüşüne dair değerlendirmeleri ile kıskançlık düzeyi arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak bireyin eşini fiziksel çekici bulma düzeyi arttıkça, kıskançlık düzeyi de artmaktadır (Demirtaş, 2004). Bu doğrultuda kendi fiziksel görünüşünü daha az beğenen bireyler daha fazla kıskançlık yaşayabilir.

Bireyin neyi tehlike olarak algıladığı ve tehlike durumunda nasıl tepki vereceği üzerinde kültür önemli bir rol oynar. Bir kültürde normal olarak kabul edilen bir durum başka kültürde anormal bir durum olarak değerlendirilebilir (Mead, 1998). Öz güvenin düşük olmasının kıskançlığın

sebeplerinden biri (Greenberg ve Pyszczynski, 1985) olduğu düşünülmesine rağmen kıskançlığa neden olan durumlar ve kıskançlığın ifade edilme şekli de toplumdaki değişiklik gösterebilir.

Ülkemizde romantik ilişki yaşayan bireyler kıskançlığı sevgi göstergesi olarak algılamaktadır. Toplumumuzda yaygın olan seven insan kıskanır düşüncesi kıskançlığın normal ve istenen bir duygu olduğu anlamına gelmektedir. Bu nedenle, ilişkisinin uzun süre devam etmesini isteyen birey eşini/sevgilisini kaybetme korkusu ile kıskançlık yaşar inancı yaygındır. Kıskançlık yaşayan birey başkalarına güvenemez, şüphe eder, kuşku duyar ya da karşısındaki kişinin gerçek yüzünü görmek amacı ile sıra dışı aldatma senaryoları düşünür (Blevis, 2010). Şüphelerin doğru olup olmadığını anlayabilmek için ise çeşitli davranışlar sergiler. Her zaman nerede olduğunu bilmeyi istemek, eşyalarını kontrol etmek, telefon konuşmalarını sorgulamak, karşı cinsle arkadaşlığını engellemek gibi davranışlar sergiler (Pfeiffer ve Wong, 1989). Kıskançlık şiddet, saldırganlık ve çatışmaya da neden olabilir (Tunç, 2015). Yaşanan bu durumlardan dolayıdır ki kıskançlık romantik ilişkilerdeki en önemli mutsuzluk sebeplerinden biridir (Demirtaş, 2004; Girgin, 2018; Güngör Houser, 2009; Ökten, 2016; Yüzügülen, 2016).

Alan yazını incelendiğinde romantik kıskançlık ile ilgili Türk kültüründe yapılan araştırmalar sınırlı sayıdadır. Romantik kıskançlığın ilişki doyumu, evlilik doyumu, cinsiyet farkları, bağlanma şekilleri, bağışlama, benlik saygısı, duygusal zeka, romantik ilişki inançları, temel psikolojik ihtiyaçlar, romantik ilişkilerde istismar, aldatma eğilimi ve empatik eğilim gibi değişkenlerle ilişkisi incelenmesine rağmen, çok boyutlu kıskançlığın, ikili ilişkilerde güven, benlik saygısı ve çeşitli değişkenlerle ilişkisinin incelendiği sınırlı sayıda araştırma mevcuttur. Bu nedenle, bu araştırmanın Türk kültüründe çok boyutlu kıskançlıkla ilişkili olabilecek faktörleri belirlemeye yardımcı olarak literatürdeki eksikleri gidermede faydalı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca kıskançlığın farklı boyutlarıyla ilişkili olan değişkenlerin incelendiği bu araştırmanın, bireysel/grupla psikolojik danışmalarda, evlilik veya evlilik öncesi terapilerde kıskançlık probleminin anlaşılması, yorumlanması ve problemin çözümü aşamasında terapistlere yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı romantik ilişkisi olan bireylerde kıskançlığın, sosyo-demografik değişkenler, ikili ilişkilerde güven ve benlik saygısı düzeyleri ile ilişkisini incelemektir.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, romantik ilişki yaşayan bireylerde kıskançlığın sosyo-demografik değişkenler, ikili ilişkilerde güven ve benlik saygısıyla ilişkisinin incelendiği ilişki tarama türünde bir araştırmadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2017).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Samsun ilinde bulunan romantik ilişki yaşayan, nişanlı ya da evli 458 birey oluşturmuştur. Çalışma grubu olasılığa dayalı olmayan örnekleme tekniklerinden biri olan uygun örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2017). Çalışma grubunu oluşturan bireylerin 310'u (%68) kadın ve 148'i (%32) erkektir. Çalışma grubunu oluşturan romantik ilişki yaşayan bireylerin yaş aralığı 17 ile 58 arasında değişmekte olup, ortalama yaşları 31.13, yaşlarının standart sapması 8.38'dir. Romantik ilişki yaşayan bireylerin 311'i (%68) evli, 119'unun (%26) ilişkisi var ve 28'i (%6) nişanlıdır. Araştırma çalışma grubunu oluşturan bireyler çoğunlukla üniversite mezunu olup (%65.5, n=300), bu bireyleri lise mezunu olan (%12.4, n=57), üniversite öğrencileri (%7.2, n=33), lisansüstü eğitime sahip (%5.5, n=25), ilkokul mezunu (%5, n=23) ve ortaokul mezunu romantik ilişki yaşayan bireyler takip etmektedir. Katılımcıların %12.7'sinin (n= 58) geliri 1404 TL ve altı, %17.9'unun (n=82) 1405-2500 TL arası, %14'ünün (n=64) 2501-3200 TL arası, %20.7'sinin (n=95) 3201-4000TL arası, %10.9'unun (n=50) 4001-4800 TL arası, %23.8'inin (n=109) 4801 TL ve üzeridir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu. Bu araştırmada, çalışma grubunu oluşturan bireylerin sosyo-demografik özellikleri hakkında bilgi edinmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Bu formda katılımcıların cinsiyeti, yaşı, ilişki durumu, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, fiziksel görünüş değerlendirmeleri, ilişki doyumu değerlendirmeleri, görüşme sıklığı ve ilişki beklentisi değerlendirmelerine ilişkin soruları yanıtlamaları beklenmektedir. Katılımcılar fiziksel görünüşlerini değerlendirmek amacıyla "Fiziksel görünüşünüzü nasıl değerlendiriyorsunuz?" sorusunu Hiç beğenmiyorum'dan (1) Çok beğeniyorum'a (5) uzanan seçeneklerden birini işaretleyerek belirtmektedir. Katılımcıların ilişki doyumunu değerlendirmek amacıyla "Birlikteliğinizden ne kadar doyum alıyorsunuz?" sorusunu Hiç doyum almıyorum'dan (1) Çok doyum alıyorum'a (5) uzanan seçeneklerden birini işaretleyerek belirtmektedir. Katılımcılar görüşme sıklığını "Eşiniz/partnerinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz?" sorusunu Çok seyrek'den (1) Çok sık'a (10) uzanan seçeneklerden birini işaretleyerek belirtmektedir. Son olarak ilişki beklentisini ise "Bu ilişkinin ne kadar sürmesini bekliyorsunuz?" sorusunu Çok kısa'dan (1) Sonsuza kadar'a (10) uzanan seçeneklerden birini işaretleyerek belirtmektedir.

Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği (ÇBKÖ). Bu çalışmada romantik ilişki yaşayan bireylerin duygusal, davranışsal ve bilişsel kıskançlık düzeylerini belirleyebilmek amacıyla Pfeiffer ve Wong (1989) tarafından geliştirilen ÇBKÖ kullanılmıştır. ÇBKÖ katılımcıların kıskançlık durumunda ortaya çıkan duygusal, davranışsal ve bilişsel belirtileri ölçmeye yönelik üç alt boyuttan ve 23 maddeden oluşan, yedi dereceli Likert tipi bir ölçektir. Duygusal kıskançlık ölçeği yedi maddeden oluşurken, bilişsel ve davranışsal kıskançlık ölçekleri sekiz maddeden oluşmaktadır. Duygusal kıskançlık

boyutundan alınabilecek puanlar 7 ile 49 arasından değişirken, bilişsel kıskançlık ve davranışsal kıskançlık boyutlarından alınabilecek puanlar 8 ile 56 arasında değişmektedir. Her bir alt boyuttan alınan puanların artması ilgili alt boyutta bireyin kıskançlık düzeyinin yüksek olduğuna işaret etmektedir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları romantik ilişki yaşayan bireylerde Karakurt (2001) tarafından gerçekleştirilmiştir. Karakurt (2001) tarafından bildirilen ölçeğin Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı duygusal kıskançlık için .81, davranışsal kıskançlık için .80 ve bilişsel kıskançlık için .84' dür. Ölçeğin bu çalışmada hesaplanan Cronbach alpha iç tutarlılık katsayıları ise duygusal kıskançlık için .81, davranışsal kıskançlık için .86 ve bilişsel kıskançlık için .90 olarak hesaplanmıştır.

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ). Bu çalışmada romantik ilişki yaşayan bireylerin benlik saygısı düzeylerini ölçmek amacıyla RBSÖ kullanılmıştır. Rosenberg (1965) tarafından geliştirilen ölçeğin uyarlaması, geçerliliği ve güvenilirlik çalışmaları Füsun Çuhadaroğlu tarafından 1986 yılında yapılmıştır (Çuhadaroğlu, 1986). Ölçek 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte katılımcılar "çok doğru", "doğru", "yanlış" ve "çok yanlış" seçeneklerinden birini işaretlemekte ve ölçekten alınabilecek puanlar 10-40 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puanlarının yüksek oluşu benlik saygısının yüksek olduğuna işaret etmektedir. Ölçeğin bu çalışmada hesaplanan Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı .82'dir.

İkili İlişkiler Güven Ölçeği (İİGÖ). Bu araştırmada katılımcıların ikili ilişkilerinde güven düzeylerini ölçmek için Larzelere ve Huston (1980) tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. İİGÖ yedi maddeden oluşan yedili Likert tipi bir ölçektir. Katılımcılar her bir ölçek ifadesine katılma derecelerini Asla'dan (1) Her zaman'a (7) uzanan seçeneklerden birini işaretleyerek belirtmektedir. Ölçekte birinci ve ikinci madde tersten kodlanmakta ve ölçekten alınabilecek puanlar 7 ile 49 arasında değişmektedir. Alınan puanların yüksekliği bireylerin romantik ilişki yaşadığı bireye güveninin yüksek olduğuna işaret etmektedir.

İİGÖ'nin faktör yapısı Türk kültürüne uyarlaması geçerliliği ve güvenilirliği çalışmasında sadece evli bireylerle gerçekleştirildiğinden (Çetinkaya, Kemer, Bulgan, & Tezer, 2008), romantik ilişki yaşayan bireylerde (evli olma, nişanlı olma ya da karşı cinsten biriyle evlilik ve nişanlılık durumu olmadan romantik bir birliktelik yaşama durumunda) faktör yapısının benzer olup olmadığı bilinmediğinden bu çalışma kapsamında doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen DFA'ya ilişkin bulgular bir bütün olarak değerlendirildiğinde İİGÖ'nün bu örnekte birinci ve ikinci maddenin hata terimlerinin ilişkili olmasına izin verilerek tahmin edilen tek faktörlü yapıya mükemmel bir uyum gösterdiği ($\chi^2(13): 26.132$, $\chi^2/sd: 2.010$, CFI: .982, TLI: .972, RMSEA: .047, $p > .05$, RMSEA %90 Güven Aralığı Alt Sınır: .020, RMSEA %90 Güven Aralığı Üst Sınır: .073) açığa çıkmıştır. Yapılan güvenilirlik analizi sonuçları ise ölçeğin madde toplam korelasyon

değerlerinin .34 (İİGÖ1) ile .81 (İİGÖ6) arasında değişmekte olduğunu, ortalama maddeler arası korelasyon değerinin ise .52 olduğunu ortaya koymuştur. Sonuç olarak, bulgular İİGÖ'nün romantik ilişki yaşayan bireylerde ikili ilişkilerde güveni ölçebilecek tek faktörlü bir yapıya sahip geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir.

İşlem. Araştırmaya konu olan veriler Samsun ilinde romantik ilişki yaşayan bireylerden Eylül 2018-Şubat 2019 tarihleri arasında toplanmıştır. Uygulamalar gerçekleştirilmeden önce ikinci araştırmacının görev yaptığı üniversitenin Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan gerekli izinler alınmıştır. Ayrıca katılımcılar, anketi cevaplama öncesi araştırmaya katılımın gönüllü olduğu, verdikleri cevapların gizli kalacağı, araştırma sürecinde istedikleri zaman herhangi bir yaptırıma uğramadan araştırmadan çekilebilecekleri hakkında bilgi verilmiş ve yazılı onamları alınmıştır. Araştırmaya katılmayı reddeden bir birey olmamıştır. Katılımcılar veri toplama araçlarını yaklaşık olarak 20 dakika içerisinde cevaplamıştır.

İstatiksel analiz. Bütün istatistiksel analizler SPSS 23 istatistik programında gerçekleştirilmiştir. Duygusal kıskançlık, bilişsel kıskançlık ve davranışsal kıskançlığın cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, fiziksel görünüş değerlendirmeleri, ilişki doyumu değerlendirmeleri, görüşme sıklığı ve ilişkilerinin ne kadar süreceğiyle ilgili beklentileriyle ne düzeyde ilişki gösterdiğini ve bu ilişkinin yönünü belirleyebilmek amacıyla Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Alan yazınında sıralama türünde cevaplama kategorisine sahip Likert tipi ölçeklerin ne zaman eşit aralıklı ölçek olarak kullanılabilmesine ilişkin görüş farklılıkları olmasına rağmen (Jamieson, 2004; Knapp, 1990; Norman, 2010), son yıllarda gerçekleştirilen araştırmalar bu tip ölçekler beş ya da daha fazla cevaplama kategorisine sahip olduğunda ve kategoriler artış ya da azalış şeklinde mantıksal bir sıra izlediğinde eşit aralıklı ölçek olarak kabul edilebileceğini göstermektedir (Byrne, 2012; Finney ve DiStefano, 2013; Rhemtulla, Brosseau-liard ve Savalei, 2012). Bu nedenle, bu araştırmada, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, fiziksel görünüş değerlendirmeleri, ilişki doyumu değerlendirmeleri, görüşme sıklığı ve ilişkilerinin ne kadar süreceğiyle ilgili beklentiler değişkenleri kategorileri artış şeklinde mantıksal bir sıra izleyen beş ya da daha fazla kategoriye sahip sıralama tipi ölçekler olduklarından eşit aralıklı olarak kabul edilmiştir. Aynı zamanda psikoloji alan yazınında sıralama tipi ölçeklerin eşit aralıklı olarak kullanılması yaygın bir uygulamadır (Jamieson, 2004; Knapp, 1990; Norman, 2010).

Duygusal kıskançlık, bilişsel kıskançlık ve davranışsal kıskançlığın cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, fiziksel görünüş değerlendirmeleri, ilişki doyumu değerlendirmeleri, görüşme sıklığı ve ilişkilerinin ne kadar süreceğiyle ilgili beklentileri tarafından ne düzeyde yordandığını ve hangi değişkenlerin anlamlı bir yordayıcı olduğunu belirleyebilmek amacıyla ise çoklu regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir.

Analizler gerçekleştirilmeden önce başlangıç analizleri gerçekleştirilerek verilerin doğruluğu, kayıp ve aykırı değerler ve kullanılan analizlerin varsayımları incelenmiştir (Hair, Black, Babin ve Anderson, 2014; Tabachnick ve Fidell, 2012). Veri toplama araçlarını ilk olarak 471 katılımcı cevaplamıştır. Bağımlı ve bağımsız değişkenlerin frekans dağılımlarının incelenmesi sonucunda tüm değişkenlerin sahip olduğu değerlerin beklenen değer aralıklarında olduğu görülmüştür. Veri setinde kayıp değere ve tek değişkenli aykırı değere rastlanmamıştır (Hair ve diğerleri, 2014). Ancak 13 çok değişkenli aykırı değer tespit edilerek veri setinden çıkarılmıştır (Hair ve diğerleri, 2014). Bu nedenle, analizler 458 katılımcı üzerinden gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen regresyon analizlerinde standardize edilmiş regresyon artıkları ve standardize edilmiş regresyon yordanan değişkenleri kullanılarak oluşturulan saçılma diyagramlarının incelenmesi sonucu eş varyanslılık varsayımıyla ilgili problemler gözlemlendiğinden, regresyon analizleri Darlington ve Hayes (2017) tarafından geliştirilen RLM (Versiyon 1.01) SPSS makrosu yardımıyla eş varyanslılık varsayımının ihlaline karşı tutarlı standart hata tahminleri yapan HC3 (Hayes ve Cai, 2007) tahmincisi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda, gerçekleştirilen regresyon analizleri, regresyon analizleri için regresyon hatlarının normal dağılmasını ya da eş varyanslılık varsayımı gerektirmeyen bootstrap regresyon analizi gerçekleştirilerek tekrarlanmış (10000 tesadüfi örnekleme dayalı olarak) ve aynı regresyon analizi sonuçlarına ulaşılmıştır. Tüm analizlerde $p < .05$ hata payı üst sınır olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Duygusal kıskançlık, bilişsel kıskançlık ve davranışsal kıskançlığın cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, fiziksel görünüş değerlendirmeleri, ilişki doyumu değerlendirmeleri, görüşme sıklığı ve ilişkilerinin ne kadar süreceğiyle ilgili beklentileri, ikili ilişkilerde güven ve benlik saygısıyla ilişkisini belirleye yönelik olarak Pearson korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen Pearson korelasyon analizi sonuçları Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1. Pearson korelasyon analizi sonuçları

	Duygusal Kıskançlık	Bilişsel Kıskançlık	Davranışsal Kıskançlık
	<i>r</i>	<i>r</i>	<i>r</i>
1. Cinsiyet	.06	.03	.05
2. Yaş	-.06	-.05	-.11*
3. Eğitim düzeyi	.12**	-.23***	-.16***
4. Gelir düzeyi	.09	-.18***	-.12**
5. Fiziksel Görünüş	.04	-.18***	-.04
6. İlişki doyumu	.26***	-.33***	-.08
7. Görüşme sıklığı	.18***	-.25***	-.06
8. İlişki beklentisi	.32***	-.25***	-.01
9. Güven	.25***	-.41***	-.11*
10. Benlik Saygısı	.11*	-.32***	-.11*

Not: $p < .05^*$, $p < .01^{**}$, $p < .01^{***}$, $N = 458$. Cinsiyete ilişkin korelasyon değeri aynı zamanda nokta çift serili korelasyon katsayısına eşittir. Nokta çift serili korelasyon katsayısı Pearson korelasyon katsayısının özel bir halidir.

Tablo 1’de görüldüğü gibi duygusal kıskançlık puanları cinsiyet ($r = .06$, $p > .05$), yaş ($r = -.06$, $p > .05$), gelir düzeyi ($r = .09$, $p > .05$), fiziksel görünüş değerlendirmeleri ($r = .04$, $p > .05$) ile ilişkili değilken, eğitim düzeyi ($r = .12$, $p < .01$), ilişki doyumu ($r = .26$, $p < .001$), görüşme sıklığı ($r = .18$, $p < .001$), ikili ilişkilerde güven ($r = .25$, $p < .001$) ve benlik saygısı ($r = .11$, $p < .05$) puanlarıyla düşük, ilişki beklentisi ($r = .32$, $p < .001$) puanlarıyla orta düzeyde pozitif yönde ilişkilidir. Bilişsel kıskançlık puanları cinsiyet ($r = .03$, $p > .05$) ve yaş ($r = -.05$, $p > .05$) ile ilişkili değilken, eğitim düzeyi ($r = -.23$, $p < .001$), gelir düzeyi ($r = -.18$, $p < .001$), fiziksel görünüş değerlendirmeleri ($r = -.18$, $p < .001$), görüşme sıklığı ($r = -.25$, $p < .001$), ilişki beklentisi ($r = -.25$, $p < .001$) puanlarıyla düşük düzeyde, ilişki doyumu ($r = -.33$, $p < .001$), ikili ilişkilerde güven ($r = -.41$, $p < .001$) ve benlik saygısı ($r = -.32$, $p < .05$) puanlarıyla orta düzeyde negatif yönde ilişkilidir. Son olarak, davranışsal kıskançlık puanları ise cinsiyet ($r = .05$, $p > .05$), fiziksel görünüş değerlendirmeleri ($r = -.04$, $p > .05$), ilişki doyumu ($r = -.08$, $p > .05$), görüşme sıklığı ($r = -.06$, $p > .05$), ilişki beklentisi ($r = -.01$, $p > .05$) puanlarıyla ilişkili değilken, yaş ($r = -.11$, $p < .05$), eğitim düzeyi ($r = -.16$, $p < .001$), gelir düzeyi ($r = -.12$, $p < .01$), ikili ilişkilerde güven ($r = -.11$, $p < .05$) ve benlik saygısı ($r = -.11$, $p < .05$) puanlarıyla düşük düzeyde negatif yönde ilişkilidir.

Duygusal kıskançlık, bilişsel kıskançlık ve davranışsal kıskançlığın puanlarının cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, fiziksel görünüş değerlendirmeleri, ilişki doyumu değerlendirmeleri, görüşme sıklığı ve ilişkilerinin ne kadar ne kadar süreceğiyle ilgili beklentileri, ikili ilişkilerde güven ve benlik saygısı puanları tarafından bir bütün olarak ne düzeyde yordandığını ve hangi değişkenlerin duygusal kıskançlık, bilişsel kıskançlık ve davranışsal kıskançlığın puanlarının anlamlı birer yordayıcısı olduğunu belirleyebilmek amacıyla bir dizi çoklu regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen çoklu regresyon analizlerine ilişkin değişim istatistikleri Tablo 2’de verilmiştir. Duygusal kıskançlık regresyon analizi sonuçları Tablo 3’te, bilişsel kıskançlık regresyon analizi sonuçları Tablo 4’te ve davranışsal kıskançlık regresyon analizi sonuçları Tablo 5’te görülmektedir.

Tablo 2. Değişim istatistikleri

Model	R	R ²	Düz.R ²	Sh Tah.	Değişim İstatistikleri				
					ΔR^2	ΔF	sd ₁	sd ₂	p
Duygusal Kıskançlık									
Model 1	.38	.15	.13	5.47	.15	7.62	10	447	.001***
Bilişsel Kıskançlık									
Model 1	.54	.30	.28	7.61	.30	18.75	10	447	.001***
Davranışsal Kıskançlık									
Model 1	.28	.08	.06	11.58	.08	3.75	10	447	.001***

Not: $p < .001^{***}$.

Tablo 3. Duygusal kıskançlık regresyon analizi sonuçları

Model	B	SH(HC3)	β	t	p
Sabit	28.79	3.86		7.45	.001***
Cinsiyet	.75	.55	.06	1.36	.175
Yaş	-.04	.04	-.06	-1.16	.248
Eğitim düzeyi	.27	.27	.05	.98	.325
Gelir düzeyi	.15	.17	.04	.91	.362
Fiziksel Görünüş	-.40	.39	-.06	-1.04	.300
İlişki doyumu	.23	.19	.08	1.16	.246
Görüşme sıklığı	.10	.13	.04	.78	.438
İlişki beklentisi	.84	.30	.23	2.79	.006**
Güven	.07	.04	.11	2.10	.036*
Benlik Saygısı	.04	.07	.03	.60	.552

Not. $p < .05^*$, $p < .01^{**}$, $p < .001^{***}$.

Tablo 2’de görüldüğü gibi duygusal kıskançlık puanlarına ilişkin oluşturulan regresyon modeli anlamlıdır ($F(10, 447) = 7.62$, $p < .001$, $\Delta R^2 = .15$) ve duygusal kıskançlık puanlarındaki değişimin yaklaşık olarak %15’ini açıklamaktadır. Aynı zamanda oluşturulan model orta düzeyde bir etki büyüklüğüne sahiptir. Tablo 3’de görüldüğü gibi ilişkinin geleceğine yönelik beklenti puanları ($\beta = .23$, $t(447) = 2.71$, $p < .01$) ve ikili ilişkilerde güven ($\beta = .11$, $t(447) = 2.10$, $p < .05$) duygusal kıskançlığı pozitif yönde yordamaktadır. Ancak, diğer değişkenler anlamlı bir yordayıcı değildir. Duygusal kıskançlığın en önemli yordayıcısı ilişkinin geleceğine yönelik beklenti puanlarıdır.

Tablo 4. Bilişsel kıskançlık regresyon analizi sonuçları

Model	B	SH(HC3)	β	t	p
Sabit	52.26	4.61		11.35	.001***
Cinsiyet	1.51	.82	.08	1.84	.066
Yaş	-.08	.06	-.08	-1.39	.166
Eğitim düzeyi	-1.17	.38	-.16	-3.13	.002**
Gelir düzeyi	-.48	.23	-.09	-2.08	.038*
Fiziksel Görünüş	-.01	.60	.00	-.02	.984
İlişki doyumu	-.44	.26	-.10	-1.72	.087
Görüşme sıklığı	-.29	.17	-.08	-1.73	.085
İlişki beklentisi	.03	.32	.00	.08	.937
Güven	-.32	.06	-.31	-5.32	.001***
Benlik Saygısı	-.34	.09	-.17	-3.58	.001***

Not. $p < .05^*$, $p < .01^{**}$, $p < .001^{***}$.

Tablo 2’de görüldüğü gibi bilişsel kıskançlık puanlarına ilişkin oluşturulan regresyon modeli anlamlıdır ($F(10, 447) = 18.75$, $p < .001$, $\Delta R^2 = .30$) ve bilişsel kıskançlık puanlarındaki değişimin yaklaşık olarak %30’unu açıklamaktadır. Oluşturulan model yüksek düzeyde bir etki büyüklüğüne sahiptir. Tablo 4’te görüldüğü gibi eğitim düzeyi ($\beta = -.16$, $t(447) = -3.13$, $p < .01$), gelir düzeyi ($\beta = -.09$, $t(447) = -2.08$, $p < .05$), ikili ilişkilerde güven ($\beta = -.31$, $t(447) = -5.32$, $p < .001$) ve benlik saygısı ($\beta = -.17$,

$t(447) = -3.58, p < .01$) bilişsel kıskançlığın anlamlı negatif birer yordayıcısıdır. Ancak, diğer değişkenler anlamlı bir yordayıcı değildir.

Tablo 5. Davranışsal kıskançlık regresyon analizi sonuçları

Model	B	SH(HC3)	β	t	p
Sabit	43.83	5.66		7.74	.001***
Cinsiyet	2.36	1.21	.09	1.94	.053
Yaş	-.22	.08	-.16	-2.93	.004**
Eğitim düzeyi	-1.62	.53	-.16	-3.04	.003**
Gelir düzeyi	-.39	.37	-.06	-1.06	.289
Fiziksel Görünüş	.45	.81	.03	.56	.579
İlişki doyumu	-.51	.40	-.09	-1.28	.203
Görüşme sıklığı	-.01	.26	.00	-.04	.970
İlişki beklentisi	.86	.39	.11	2.20	.028*
Güven	-.15	.07	-.10	-2.15	.032*
Benlik Saygısı	-.15	.14	-.06	-1.11	.269

Not. $p < .05^*$, $p < .01^{**}$, $p < .001^{***}$.

Tablo 2’de görüldüğü gibi davranışsal kıskançlık puanlarına ilişkin oluşturulan regresyon modeli anlamlıdır ($F(10, 447) = 3.75, p < .001, \Delta R^2 = .08$) ve davranışsal kıskançlık puanlarındaki değişimin yaklaşık olarak %8’ini açıklamaktadır. Oluşturulan model düşük düzeyde bir etki büyüklüğüne sahiptir. Tablo 5’te görüldüğü gibi yaş ($\beta = -.16, t(447) = 2.93, p < .01$), eğitim düzeyi ($\beta = -.16, t(447) = -3.04, p < .01$), ilişkinin geleceğine yönelik beklenti puanları ($\beta = .11, t(447) = 2.20, p < .05$) ve ikili ilişkilerde güven ($\beta = -.10, t(447) = -2.15, p < .05$) davranışsal kıskançlığı anlamlı birer yordayıcısıdır. Ancak, diğer değişkenler anlamlı bir yordayıcı değildir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada romantik ilişkisi olan bireylerde kıskançlığın, sosyo-demografik özellikler, ikili ilişkilerde güven ve benlik saygısıyla ilişkisi incelenmiştir. Araştırma sonucunda, duygusal, bilişsel ve davranışsal kıskançlığın cinsiyetle ilişkili olmadığı bulunmuştur. Bu bulgular evrim teorisi ve daha önce gerçekleştirilen çok sayıda farklı araştırma sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Evrimsel teoriye göre kadın ve erkek farkı doğuştan gelmektedir (Darwin, 1981). Kadın ve erkeğin doğası gereği kıskançlık karşısında verdiği tepkiler değişirken, cinsiyete göre kıskançlık düzeyi belirgin bir farklılık göstermez (Mullen ve Martin, 1994). Bu bağlamda, bu araştırma bulgularının evrim teorisinin öngörülerine tutarlı olduğu görülmektedir. Aynı zamanda araştırma bulguları farklı örneklem gruplarında gerçekleştirilen ve romantik ilişki yaşayan bireylerde kıskançlığın cinsiyete göre farklılaşmadığını gösteren araştırma sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Örneğin, Metiner (2017) belirlen yetişkinlik ve yetişkinlik dönemindeki bireylerle gerçekleştirdiği bir araştırmada kıskançlığın cinsiyetle ilişkili olmadığını bulmuştur. Yüzügülen (2016) evli bireylerde kıskançlık düzeylerinin cinsiyete göre değişmediğini bulmuştur. Ancak, yukarıda sözü edilen diğer araştırmalardan farklı

olarak bu araştırmada bireylerin genel kıskançlık düzeyleri değil, duygusal, bilişsel ve davranışsal kıskançlık düzeyleri incelendiğinden araştırma bulguları aynı zamanda yetişkin bireylerde farklı kıskançlık türlerinin de benzer düzeyde sergilenebileceğini göstermektedir.

Bu araştırmada ayrıca duygusal ve bilişsel kıskançlık yaşla ilişkili değilken, davranışsal kıskançlığın, romantik ilişki yaşayan bireylerde yaş arttıka azalma eğiliminde olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, romantik ilişki yaşayan bireylerin yaş arttıka davranışsal kıskançlıklarını daha iyi kontrol edebileceğini göstermektedir. Bu araştırma bulguları aynı zamanda ilgili alan yazını incelendiğinde daha önce gerçekleştirilen ve genel kıskançlık ve farklı kıskançlık türlerinin yaşla ilişkisini inceleyen farklı araştırma sonuçlarını kısmen destekler niteliktedir. Örneğin, Demirtaş (2004) ve Zeytinoglu (2013) tarafından yakın ilişkisi olan bireylerle gerçekleştirilen araştırmalarda romantik kıskançlığın yaşla birlikte azalma eğiliminde olduğu bulunmuştur. Ancak araştırma sonuçları apkın (2012) tarafından evli bireylerle gerçekleştirilen ve yaş arttıka bireylerin davranışsal kıskançlık eğilimlerinin arttığını gösteren araştırma sonuçlarıyla farklılık göstermektedir. Bu araştırma sonuçlarıyla apkın (2012) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçlarının farklılaşmasının nedeni bu araştırmanın göreceli olarak büyük bir örneklemede evli, nişanlı ve romantik ilişki yaşayan bireylerle gerçekleştirilirken, apkın'ın araştırmasının sadece evli bireylerle gerçekleştirilmiş olması olabilir. Bu bağlamda, örneklemlerin yapısındaki bu farklılıklar farklı sonuçlara neden olabilir. Pines'e göre (2003) kıskançlık, bireyler ilişkilerine yönelik belirgin bir tehdit oluştuğunda ortaya çıkan bir eylemdir. Davranışsal kıskançlık bireylerin partnerinin ceplerini karıştırması, partnerinin cep telefonu kontrol etmesi, partnerinin çantasını karıştırması gibi eylemleri içermektedir ve bu tip eylemlerinin çiftler arasında güvenin tam olarak oluşmadığı durumlarda ortaya çıkabilir. Bu bağlamda, yaş arttıka ilişkinin süresinin artması ve ilişki türünün değişmesiyle (nişanlılıktan evliliğe, ya da romantik ilişkiden evliliğe) güvenin tam olarak oluşması muhtemel olduğundan davranışsal kıskançlık yaşı büyük olan bireylerin başvurduğu bir kıskançlık türü olmayabilir.

Bu araştırmada romantik ilişki yaşayan bireylerde duygusal kıskançlığın eğitim düzeyiyle ilişkili olmadığı ancak eğitim seviyesinin bilişsel ve davranışsal kıskançlık ile negatif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Başka bir ifadeyle, bu örneklemede romantik ilişki yaşayan eğitim düzeyi yüksek bireylerin bilişsel ve davranışsal kıskançlık gösterme eğilimi düşüktür. Bu bulgular, daha önce gerçekleştirilen ve genel kıskançlık düzeyinin eğitim düzeyiyle ilişkisini inceleyen sınırlı sayıda araştırma bulgusunu desteklememektedir. Örneğin, Arslan (2015) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada romantik ilişki yaşayan bireylerde eğitim düzeyinin genel kıskançlık düzeyiyle ilişkili olmadığı bulunmuştur. Bu araştırmada yukarıda sözü edilen araştırmadan farklı olarak kıskançlığı bir bütün olarak değil duygusal, bilişsel ve davranışsal olmak üzere üç farklı boyutunun eğitim düzeyiyle ilişkisi incelenmiştir. Bu nedenle, bu araştırma sonuçları genel kıskançlık düzeyinin bir bütün olarak

eğitim düzeyine göre farklılık göstermemesine rağmen, kıskançlığın farklı boyutlarının eğitim düzeyiyle ilişkili olabileceğini göstermektedir. Gerçekleştirilen araştırmalar, yüksek eğitim düzeyine sahip bireylerin düşük eğitim düzeyine sahip bireylerle karşılaştırıldığında çok sayıda olumlu özelliğe sahip olduğunu göstermektedir. Örneğin, anne baba eğitim düzeyi yüksek olan bireylerin benlik saygılarının da yüksek olma eğiliminde olduğu (Şahin ve diğerleri, 2013), alzheimer gibi rahatsızlıklara daha az yakaladıkları (Caamaño-Isorna, Corral, Montes-Martínez ve Takkouche, 2006), daha az saldırgan davranışlara maruz kaldıkları (Tanrıverdi ve Şıpkın, 2008), daha yüksek gelir düzeyine ve daha düşük fakirlik oranlarına sahip oldukları ve daha düşük obezite ve daha düşük sigara kullanımı sergilediklerini (Baum, Ma ve Payea, 2013) göstermektedir. Bu bağlamda, yüksek düzeyde eğitime sahip bireylerin bilişsel ve davranışsal kıskançlık ile daha yapıcı bir şekilde baş etmesi ve daha az bilişsel ve davranışsal kıskançlık sergilemeleri beklenebilir.

Bu araştırmada aynı zamanda gelir düzeyinin duygusal ve davranışsal kıskançlık ile ilişkili olmadığı ancak gelir düzeyi arttıkça bilişsel kıskançlığın azalma eğiliminde olduğu bulunmuştur. Bu bağlamda, yüksek gelir düzeyinin romantik ilişki yaşayan bireylerde bilişsel kıskançlıkla negatif yönde ilişkili olabileceği söylenebilir. Bu araştırma bulguları, evli bireylerle daha önce gerçekleştirilen ve bilişsel kıskançlığın gelir düzeyiyle ilişkili olmadığını gösteren araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermemektedir (Çapkın, 2012). Gelir düzeyinin farklı kıskançlık türleriyle ilişkisini romantik ilişki yaşayan bireylerde inceleyen sınırlı sayıda araştırma olduğundan bu araştırma bulgularının geçerliliğini incelemek için farklı örneklerde gerçekleştirilen araştırmalara ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

Bu araştırmada, bireyin fiziksel görünüşünü değerlendirmeleri, romantik ilişki yaşadığı kişi ile görüşme sıklığı ve ilişki doyumu değerlendirmelerinin bilişsel, davranışsal ve duygusal kıskançlık ile ilişkili olmadığı görülmüştür. Bu bulgular daha önce gerçekleştirilen bazı araştırma sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Örneğin, Çapkın (2012) tarafından yapılan araştırmada evli bireylerde bilişsel, davranışsal ve duygusal kıskançlığın evlilik doyumu ile ilişkili olmadığı görülmüştür. Benzer şekilde, Zeytinoğlu (2013) tarafından yapılan araştırmada evli bireylerin evlilik doyumu ve kıskançlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Araştırma sonuçlarını kısmen destekleyen bir araştırmada ise, Yüzügülen (2016) evli olmayan bireylerin ilişki doyumunun bilişsel kıskançlık ile ilişkili olduğunu ancak duygusal ve davranışsal kıskançlıkla ilişkili olmadığını bulmuştur.

Bu araştırmada ayrıca romantik ilişki yaşayan bireylerde bilişsel kıskançlık ile ilişkinin geleceğine yönelik beklenti düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamazken, duygusal ve davranışsal kıskançlığın ilişkinin geleceğine yönelik beklenti düzeyiyle pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Başka bir ifade ile ilişkisinin daha uzun süre devam edeceğini düşünen romantik ilişki yaşayan bireyler daha fazla duygusal ve davranışsal kıskançlık sergileme eğilimindeyken, ilişkisinin kısa

süreceği ya da sonlanacağını düşünen romantik ilişki yaşayan bireyler ise daha az duygusal ve davranışsal kıskançlık gösterme eğilimindedir. Bu bulgular Pines'in (2003) görüşleri ve daha önce gerçekleştirilen sınırlı sayıda araştırma sonucuyla tutarlıdır. Demirtaş (2004) tarafından yakın ilişkisi olan bireyler üzerine gerçekleştirilen araştırma sonucunda ilişki beklentisi yüksek olan bireylerin romantik kıskançlık düzeylerinin de yüksek olma eğiliminde olduğunu bulmuştur. Pines'e (2003) göre kıskançlık acı veren bir duygu olmasına rağmen herkes az ya da çok kıskanmaktadır ve kıskanılmak istemektedir çünkü kıskançlık yaşama, ilişkiye devam etme isteği ile ilişkilidir. Bu bağlamda, ilişkinin geleceğine yönelik olarak beklenti düzeyi yüksek olan romantik ilişki yaşayan bireylerin yüksek düzeyde duygusal ve davranışsal kıskançlık neden olabilecek olayları ve durumları partnerlerini kaybetmelerine ve ilişkinin geleceğine yönelik bir tehdit olarak algılayabilir ve bunun sonucunda duygusal ve davranışsal kıskançlık sergileyebilir.

Bu çalışmada ikili ilişkilerde güven düzeyi düşük olan bireylerin bilişsel ve davranışsal kıskançlık sergileme eğilimlerinin yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca ikili ilişkilerde güveni yüksek olan romantik ilişki yaşayan bireylerin duygusal kıskançlık gösterme eğilimleri yüksektir. Araştırmadan elde edilen bu sonuçlar kuramsal çerçeve ile kısmen uyum içerisindedir. Sistemik yaklaşım'a göre kıskanç bireyler güven konusunda problem yaşamaktadır ve bu yaklaşımı benimseyen terapistler kıskançlık artarken güvenin azaldığını ifade etmektedir (Pines, 2003). Sistemik yaklaşımı benimseyen terapistler, ayrıca ilişki engellerinden biri olan kıskançlık üzerine yaptıkları terapilerde kıskanç bireyin tekrar güven kazanmasına yönelik çalışmalar yapmaktadır (Pines, 2003). Alan yazını incelendiğinde kıskançlık ve güven konusunu inceleyen çok fazla araştırmaya rastlanmıştır. Örneğin, Demirtaş (2004) eşine güvenen kadınların ilişkilerinde kendilerine bir rakip algıladıkları durumda ilişkilerini iyileştirme çabalarının olduğunu, erkeklerin ise benzer durumda ilişkiyi bitirip yeni bir eş arayışı içine girdiklerini tespit etmiştir. Yeter (2016) tarafından romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencileri üzerine yapılan başka bir çalışmada ise güvenli bağlanma düzeyi arttıkça romantik kıskançlık düzeyinin azaldığı bulunmuştur.

Romantik ilişki yaşayan bireylerin benlik saygısı düzeyi bu çalışmada bilişsel kıskançlıkla ilişkiliyken, duygusal ve davranışsal kıskançlıkla ilişkili değildir. Greenberg ve Pyszczynski'e (1985) göre özgüvenin düşük olması romantik ilişki yaşayan bireylerde kıskançlığın sebeplerinden biridir. Bu araştırma bulguları Greenberg ve Pyszczynski (1985) öngörülerıyla tutarlı gözükmemektedir. Araştırma sonuçları aynı zamanda yurtiçinde gerçekleştirilen sınırlı sayıda araştırma sonucuyla tutarlıdır. Örneğin, Demirtaş (2004) tarafından yapılan çalışmada yakın ilişkisi olan bireylerde benlik saygısının kıskançlıkla negatif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Başka bir çalışmada ise

Metiner (2017) yetişkinler üzerine yaptığı araştırmasında benlik saygısının kıskançlık ile düşük düzeyde negatif yönde ilişkili olduğunu bulmuştur.

Sonuç olarak bu araştırmada romantik ilişki yaşayan bireylerde duygusal kıskançlığın ilişkinin geleceğine yönelik beklenti ve ikili ilişkilerde güvenle pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Ayrıca romantik ilişki yaşayan bireylerde bilişsel kıskançlık eğitim düzeyi, gelir düzeyi ve ikili ilişkilerde güven ve benlik saygısıyla negatif yönde ilişkilidir. Son olarak, davranışsal kıskançlık ise yaş, eğitim düzeyi ve ikili ilişkilerde güven ile negatif yönde ilişkilidir. Bu araştırmada ele alınan değişkenler kıskançlığın farklı boyutlarıyla farklı şekillerde ilişkili olduğundan bireysel/grupla psikolojik danışmalarda, evlilik veya evlilik öncesi terapilerde, terapistlerin kıskançlığı farklı boyutlarıyla ele alması sunulan hizmetin niteliğinin artırılmasına yardımcı olabilir. Ayrıca, evlilikte veya ilişkide yaşanabilecek olası sorunların azaltılmasında faydalı olabilir.

Kaynakça

- Akça, M. Ş. (2014). *Üniversite öğrencilerinde romantik kıskançlık ve empatik eğilim arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Kocaeli.
- Arslan, S. (2015). *Adult attachment, stage of threat, and romantic jealousy in relation to psychopathological symptoms: Importance of personal characteristics and quality of relationship*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Baum, S., Ma, J. ve Payea, K. (2013, Ocak 31). *Education pays 2013*. <https://www.luminafoundation.org/files/resources/education-pays-2013.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Blevis, M. (2010). *Kıskançlık: Sevginin en çok düştüğü tuzak*. (I. Aydın ve Ç. Bakırcioğlu Arslan, Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Byrne, B. M. (2012). *Structural equation modeling with Mplus: Basic concepts, applications, and programming*. New York: Routledge Academic.
- Caamaño-Isorna, F., Corral, M., Montes-Martínez, A. ve Takkouche, B. (2006). Education and dementia: A meta-analytic study. *Neuroepidemiology*, 26(4), 226–232.
- Çapkın, M. (2012). *Romantik kıskançlığın bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.

- Çetinkaya, E., Kemer, G., Bulgan, G. ve Tezer, E. (2008). İkili İlişkiler Güven Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(29), 65-77.
- Çuhadaroğlu, F. (1986). *Adolesanlarda benlik saygısı*. Yayınlanmamış uzmanlık tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Darlington, R. B. ve Hayes, A. F. (2017). *Regression analysis and linear models: Concepts, applications, and implementation*. New York: Guilford Press.
- Darwin, C. (1981). *The descent of man and selection in relation to sex* (C. 1). New York: WW Norton & Company.
- Demirtaş, H. A. (2004). *Yakın ilişkilerde kıskançlık (Bireysel, ilişkisel ve durumsal değişkenler)*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Erikson, E. H. (1994). *Identity and the life cycle*. New York: WW Norton & Company.
- Finney, S. J. ve DiStefano, C. (2013). Non-normal and categorical data in structural equation modeling. İçinde G. R. Hancock ve R. O. Mueller (Eds.) *Structural equation modeling: A second course*. (2. bs., ss. 439-492). Greenwich, Connecticut: Information Age Publishing.
- Freud, S. (1998). Some neurotic mechanisms in jealousy, paranoia, and homosexuality. İçinde N. Burke (Ed.), *Gender and Envy* (ss. 213-220). New York: Routledge.
- Girgin, B. (2018). *Çatalca'da yaşayan evli bireylerin bağlanma stilleri, romantik kıskançlık düzeyi ve evlilik doyumu arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Greenberg, J. ve Pyszczynski, T. (1985). Proneness to romantic jealousy and responses to jealousy in others. *Journal of Personality*, 53(3), 468-479.
- Guerrero, L. K., Trost, M. R. ve Yoshimura, S. M. (2005). Romantic jealousy: Emotions and communicative responses. *Personal Relationships*, 12(2), 233-252. doi:10.1111/j.1350-4126.2005.00113.x
- Güngör-Houser, A. (2009). *Evli bireylerin sahip oldukları iletişim çatışması türü, romantik kıskançlık ve duygusal zeka düzeylerinin evlilik doyumları üzerine etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. ve Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis* (7. bs.). Harlow: Pearson Education Limited.
- Hayes, A. F. ve Cai, L. (2007). Using heteroskedasticity-consistent standard error estimators in OLS regression: An introduction and software implementation. *Behavior Research Methods*, 39(4), 709-722. doi:10.3758/BF03192961

- Jamieson, S. (2004). Likert scales: how to (ab) use them. *Medical Education*, 38(12), 1217–1218.
- Macerguis, M. A. ve Adams, G. R. (1980). Erikson stage resolution: The relationship between identity and intimacy. *Journal of Youth and Adolescence*, 9(2), 117-126. doi:10.1007/BF02087930
- Karakurt, G. (2001). *The impact of adult attachment styles on romantic jealousy*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Karayığit, N. (2017). Sosyo-ekonomik düzeyin psiko-sosyal gelişim ve dindarlığa etkileri. *Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4(7), 119-133.
- Knapp, T. R. (1990). Treating ordinal scales as interval scales: An attempt to resolve the controversy. *Nursing Research*, 39(2), 121–123.
- Larzelere, R. E. ve Huston, T. L. (1980). The Dyadic Trust Scale: Toward understanding interpersonal trust in close relationships. *Journal of Marriage and the Family*, 42(3), 595-604. doi:10.2307/351903
- Mead, M. (1998). Jealousy: Primitive and civilized. İçinde G. Clanton ve L. Smith (Ed.), *Jealousy* (ss. 35–48). New York: University Press of Amerika.
- Metiner, S. (2017). *Beliren yetişkinlik ve yetişkinlik döneminde kıskançlık düzeyi ile bağlanma davranışı, benlik saygısı, duygusal zekâ arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Mullen, P. E. ve Martin, J. (1994). Jealousy: A community study. *The British Journal of Psychiatry*, 164(1), 35–43.
- Norman, G. (2010). Likert scales, levels of measurement and the “laws” of statistics. *Advances in Health Sciences Education*, 15(5), 625-632.
- Oktan, V. ve Şahin, M. (2010). Kız ergenlerde beden imajı ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslar arası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 543-556.
- Ökten, M. (2016). *Modeling to relationship between romantic jealousy and relationship satisfaction: The mediator roles of rumination, co-rumination and self compassion*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Pfeiffer, S. M. ve Wong, P. T. P. (1989). Multidimensional jealousy. *Journal of Social and Personal Relationships*, 6(2), 181-196. doi:10.1177/026540758900600203
- Pines, A. ve Aronson, E. (1983). Antecedents, correlates, and consequences of sexual jealousy. *Journal of Personality*, 51(1), 108-136. doi:10.1111/j.1467-6494.1983.tb00857.x
- Pines, A. M. (1992). Romantic jealousy: Five perspectives and an integrative approach. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 29(4), 675-683.
- Pines, A. M. (2003). *Aşk ve kıskançlık*. (C. Yüksel, Çev.). İstanbul: Okuyan Us.

- Rhemtulla, M., Brosseau-liard, P. É. ve Savalei, V. (2012). When can categorical variables be treated as continuous? a comparison of robust continuous and categorical sem estimation methods under suboptimal conditions. *Psychological Methods*, 17(3), 354-373.
- Richo, D. (2014). *Güven duygusu*. (M. Koç, Çev.). İstanbul: Kuraldışı Yayınları.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton: Princeton University Press.
- Rosenberg, M. (1979). *Conceiving the self*. New York: Basic Books.
- Satir, V. (2017). *İnsan yaratmak*. (S. Yeniçeri, Çev.) (3. bs.). İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Şahin, E., Barut, Y. ve Ersanlı, E. (2013). Parental education level positively affects self-esteem of Turkish adolescents. *Journal of Education and Practice*, 4(20), 87-97.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2012). *Using multivariate statistics* (6. bs.). Boston: Pearson.
- Taşın, B. (2015). *Bağlanma stillerinin kıskançlık ve anksiyete üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Tanrıverdi, G. ve Şıpkın, S. (2008). Çanakkale’de sağlık ocaklarına başvuran kadınların eğitim durumunun şiddet görme düzeyine etkisi. *Fırat Tıp Dergisi*, 13(3), 183-187.
- Tarhan, N. (2015a). *Evlilik psikolojisi*. İstanbul: Nesil Yayınları.
- Tarhan, N. (2015b). *Kadın psikolojisi*. İstanbul: Nesil Yayınları.
- Tunç, E. (2015). *Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde yaşadıkları istismar ile ilişki doyumu, affetme ve kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Yeter, Ö. (2016). *Bağlanma stilleri, temel psikolojik ihtiyaçlar doyumu ve kıskançlık ilişkisi: üniversite öğrencileri üzerine araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Yüzügülen, A. (2016). *The role of gender, romantic jealousy and intimate partner violence on relationship satisfaction during young adulthood*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eastern Mediterranean University, Gazimağusa.
- Zeytinoğlu, E. (2013). *Evlilik bireylerin benlik saygısı, kıskançlık düzeyi, evlilikteki çatışmalar ve evlilik doyumu arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran University Journal of Kırşehir Education Faculty

ISSN: 2147 - 1037

Variables Related to Multidimensional Jealousy among Individuals Having Romantic Relationship

Cennet Bulut Genç

Nursel Topkaya

DOI:10.29299/kefad.2019.20.03.013

[Article Information](#)

Received:30/01/2019 Revised:12/08/2019 Accepted:15/10/2019

Abstract

In this study, the relationship between jealousy, sociodemographic variables, trust, and self-esteem levels in dyadic relations were investigated among individuals having romantic relationships. The study group were consisted of 458 engaged or married individuals who had romantic relationships. Participants responded the Multidimensional Jealousy Scale (MJS), the Dyadic Trust Scale (DTS), the Rosenberg Self-Esteem Scale (RSES) and the personal information form which was developed by the researchers. Pearson correlation analysis and multiple regression analysis were used to analyze the data. The results of the study demonstrated that cognitive jealousy was related to education level, income level, trust in dyadic relations and self-esteem. Moreover, it was found out that emotional jealousy was related with expectation level of relationship's future and trust in dyadic relations. Finally, behavioral jealousy was found to be related with age, education level, expectation level of relationship's future and trust in dyadic relations. Gender, perceived physical appearance, relationship satisfaction and conversation frequency are not related to cognitive, emotional, and behavioral jealousy. The findings are discussed according to the relevant literature. Since the variables discussed in this study are related to different dimensions of jealousy in different ways, in individual / group psychological counseling, and marital or premarital therapy sessions, therapists' handling of jealousy with different dimensions may help to improve the quality of the service provided.

Anahtar Kelimeler: Romantic relations, Romantic jealousy, Dyadic trust, Self-esteem

Corresponding Author: Nursel Topkaya, Associate Prof. Dr. Ondokuz Mayıs University, Türkiye, nursel.topkaya@omu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-8469-9140>

Cennet Bulut Genç, Counselor, Şehit Müftü İmam Hatip Ortaokulu, Türkiye, cbulut907@gmail.com,

<https://orcid.org/0000-0001-8356-2102> Note: This article was generated from the master's thesis completed by Cennet Bulut Genç under the supervision of Assoc. Prof. Dr. Nursel Topkaya in Ondokuz Mayıs University Institute of Educational Sciences.

Introduction

Almost every individual experience jealousy in certain periods of their life; however, if this feeling is intense and frequently experienced, it may harm the relationships of the individuals (Pines, 1992). Being an innate feeling, jealousy can be seen even in 6-month-old babies. It is seen that babies are generally jealous of their mothers who love and take care of them (Freud, 1998). Furthermore, individuals may feel jealous of siblings, friends, or spouses. In the spousal jealousy, the individual wants to see that love is given to him/her the most and does not want to share the loved one with anyone (Pines, 1992). The individual who does not attract the expected attention starts to be jealous of other people who are in the life of the person with whom he/she is in a romantic relationship (Greenberg and Pyszczynski, 1985).

Jealousy is frequently experienced in romantic relationships and the major reasons for it are as follows: love, low self-confidence, and the fear of losing the loved one (Greenberg and Pyszczynski, 1985). Therefore, jealousy can be better understood if it is considered not as a single concept but as a concept consisting of complex cognitive, emotional, and behavioral responses (Guerrero, Trost, and Yoshimura, 2005).

Jealousy can evoke different meanings in each individual and each individual can have different definitions for the jealousy. According to Pines (2003), jealousy is “a complex reaction to a perceived threat to a valued relationship or to its quality.” According to Pfeiffer and Wong (1989), jealousy is a multidimensional concept with emotional, cognitive, and behavioral dimensions. According to these researchers, the emotional elements of jealousy consist of the feelings experienced by those whose partner exhibits behaviors that could lead to jealousy in their romantic relationships. Cognitive jealousy, on the other hand, includes the suspicions and thoughts that an individual is cheated by her/his partner in a romantic relationship. Finally, behavioral jealousy expresses the behaviors exhibited in order to understand whether the suspicions about jealousy are true.

For the individuals who have a romantic relationship, it can be an important step to eliminate the relationship barriers such as jealousy or to learn how to deal with the jealousy problems in order to maintain a healthy relationship and have a high level of satisfaction with the relationships. The studies in the literature show that jealousy can be associated with many factors such as the socio-demographic factors, personality traits, and some other factors specific to the relationship (Demirtas, 2004; Pines and Aronson, 1983).

In romantic relationships, one of the emotions that can affect the quality of the relationship is trust. Researchers state that the most important emotion affecting the communication in romantic relationships is the love; followed by jealousy, trust, and sacrifice (Tarhan, 2015b). Recognizing and

managing these emotions is of great importance for maintaining a healthy communication between couples. Researchers from various disciplines such as psychology and sociology also assert that trust is one of the most desirable characteristics in any close relationship and that trust is often linked to love and commitment (Tarhan, 2015a). Trust refers to the individuals' intuition that they will not receive any harm when they express their feelings, thoughts, and behaviors (Richo, 2014). According to Larzelere and Huston (1980), in the dyadic relations, trust is the degree of one's belief that the other person is well-intentioned and honest. The person who trusts an individual does not feel a need to protect him or herself while accompanied by that individual and believes that that individual will not do any harm to her/him deliberately (Richo, 2014).

Self-esteem is one of the variables that may be related to jealousy in the individuals who are in a romantic relationship. Rosenberg (1965) defines the self-esteem as the individual's positive and negative attitude towards himself. In order to love others, one must first love oneself (Erikson, 1994). The individuals with a positive and strong self-esteem can establish and maintain a close relationship (Rosenberg, 1965). The individuals with high self-esteem establish more close relationships than those with low self-esteem (Macerguis and Adams, 1980).

True and love-based behaviors and the high self-esteem are essential for establishing good human relationships. The individuals who love and value themselves approach others in the same way (Erikson, 1994). The individuals who value themselves and those around them avoid behaving in a way that belittles, humiliates, and harms both themselves and others (Satir, 2017). The individuals with high self-esteem may find the courage to correct mistakes in their behaviors (Rosenberg, 1965). As the value attached to an individual increase, his/her expectations from the environment decrease and he/she can trust the individuals around more easily (Erikson, 1994). The more the people have trust in themselves and the people around, the more they become able to love. As the love of the individual increases, he/she can get to know his/her environment better and thus establish more solid and close relationships (Satir, 2017). Self-esteem means having a strong sense of self-value. The individuals who have a strong sense of self-value behave properly and effectively and are able to establish happier, healthier, and more satisfying relationships (Rosenberg, 1979). The individuals with low self-esteem may feel that their expectations are not met in their relationships and as a result, they may feel disappointed, which can prevent the individual from being satisfied with the relationship (Satir, 2017).

According to the evolutionary theory, the difference between men and women is innate (Darwin, 1981). Although the reactions of men and women to jealousy vary, their level of jealousy does not differ depending on the gender (Martin, and Mullen, 1994). While women are more jealous of emotional infidelity, men are more jealous of sexual infidelity (Demirtas, 2004). Although there are

studies showing that women experience higher levels of jealousy than men, the findings of the other studies examining the relationship between jealousy and gender vary (Akça, 2014; Arslan, 2015; Metiner, 2017; Taşın, 2015; Yüzügülen, 2016). There is no study examining the relationship between the level of education and jealousy; however, some studies have showed that the individuals with a higher level of education have more positive characteristics than the individuals with a lower level of education (Şahin, Barut, and Ersanlı, 2013). In this respect, the individuals with higher education levels may experience less jealousy.

Jealousy is the resentment felt in case another person takes away or is likely to take away one's love (Blevis, 2010). According to Pines (2003), although jealousy is a painful feeling, everyone is more or less jealous and wants to be the subject of jealousy; because jealousy is related to the desire to continue the relationship. Jealousy is experienced at a higher level in the individuals who have high expectations for the future of the relationship they are in and do not want to lose their spouse/partner (Demirtaş, 2004). One of the variables affecting the level of jealousy is age. The level of jealousy decreases as the age increases in the individuals who are in a romantic relationship. As the experience increases with age, the level of jealousy decreases (Demirtaş, 2004).

The socio-economic level is effective in many areas such as dressing style, environment, world view, future expectation, and human relations (Karayığit, 2017). However, there is a limited number of studies examining the relationship between the jealousy and income in the romantic relationships. According to the research conducted by Çapkın (2012), it was found that the level of jealousy increased as the income level increased. The individuals with high incomes have a higher level of jealousy.

One of the factors affecting the jealousy in romantic relationships is the relationship satisfaction (Girgin, 2018; Güngör-Houser, 2009). The relationship satisfaction not only affects the desire to continue the romantic relationship, but it can also affect the reactions of individuals (Tunç, 2015). The studies carried on the Turkish culture generally indicate that jealousy tends to increase as the relationship satisfaction increases (Girgin, 2018; Demirtaş, 2004).

Another variable of the study is the evaluation of the individual regarding his/her physical appearance. The way an individual perceives his/her own body is defined as body image and it has been found that having a positive perception of own physical appearance is associated with self-esteem, self-acceptance, self-confidence, and mental state (Oktan and Şahin, 2010). There is no research examining the relationship between the level of jealousy and evaluations of the individual regarding own physical appearance. However, as the level that an individual finds her/his own physical appearance attractive increases, the level of jealousy also increases (Demirtaş, 2004).

Accordingly, the individuals who like their own physical appearance less may experience more jealousy.

Culture plays an important role in what an individual perceives as danger and how to react in case of danger. A condition considered normal in one culture can be considered abnormal in another culture (Mead, 1998). Although, low self-esteem is thought to be one of the reasons for jealousy (Greenberg and Pyszczynski, 1985), the situations causing jealousy and the manner in which jealousy is expressed may also vary from society to society.

In Turkey, the individuals who are in a romantic relationship perceive jealousy as an indicator of love. The thought that people who love is necessarily jealous, which is common in Turkish society, means that jealousy is a normal and desirable feeling. It is a common belief that the individuals, who want to end up with marriage in their relationship and maintain their relationship for a long time, experience the fear of losing their partner/lover. Jealous individuals cannot trust others, always have doubts or think over unusual deception scenarios in order to see the true face of the other person (Bleviss, 2010). In order to understand whether the doubts are true or not, they exhibit various behaviors. They always want to know their partner's whereabouts, check their belongings, questions phone calls, blocks the friendships with the opposite sex (Pfeiffer and Wong, 1989). Jealousy can also lead to violence, aggression, and conflict (Tunç, 2015). Because of these situations, jealousy is one of the most important reasons for unhappiness in romantic relationships (Demirtaş, 2004; Girgin, 2018; Güngör-Houser, 2009; Ökten, 2016; Yüzügülen, 2016).

There is a limited number of studies on romantic jealousy in Turkish culture. Although the relationship of romantic jealousy with various relationship variables (such as marriage satisfaction, gender differences, attachment styles, forgiveness, self-esteem, emotional intelligence, romantic relationship beliefs, basic psychological needs, abuse in romantic relationships, infidelity tendency, and empathic tendency) has been investigated, there have been limited number of studies carried out on the relationship between the multidimensional jealousy and the trust in dyadic relations, self-esteem, and various variables. For this reason, it is thought that this study will contribute to filling the gap in the literature in terms of understanding and interpreting the causes and dimensions of jealousy in the Turkish culture. In addition, examining the variables associated with different dimensions of jealousy, this study will help the therapists in understanding, interpreting, and finding solution for the problem of jealousy in the individual/group counseling and the marital or premarital therapies. Accordingly, the purpose of this study is to investigate the relationship between jealousy and socio-demographic variables, dyadic trust, and self-esteem levels in the individuals who are in a romantic relationship.

Method

Research Design

This study is a correlational survey study examining the relationship between jealousy and socio-demographic variables, dyadic trust and self-esteem in the individuals who are in a romantic relationship (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, and Demirel, 2017).

Participants

The sample of the study consisted of 458 individuals living in Samsun who had a romantic relationship or were engaged or married. The sample was determined using the convenience sampling, which is the most common non-probability sampling technique (Büyüköztürk et al., 2017). 310 (68%) of these individuals were female and 148 (32%) were male. The age of the individuals who were in a romantic relationship in the sample ranged from 17 to 58, with a mean age of 31.13 and a standard deviation of 8.38. 311 (68%) of them were married, 119 (26%) had a relationship, and 28 (6%) were engaged. The sample consisted of university graduates (65.5%, n = 300), high school graduates (12.4%, n = 57), university students (7.2%, n = 33), postgraduates (5.5%, n = 25), primary school graduates (5%, n = 23), and secondary school graduates who experienced a romantic relationship. As for the income level of the participants, 12.7% (n = 58) of them had an income of less than 1404 TL, 17.9% (n = 82) had an income of 1405-2500 TL, 14% (n = 64) had an income of 2501-3200 TL, 20.7% had an income of (n = 95) 3201-4000TL, 10.9% (n = 50) had an income of 4001-4800 TL, 23.8% (n = 109) had an income of more than 4801 TL.

Data Collection Instruments

Personal Information Form. In this study, a personal information form developed by the authors of this paper was used to collect information on the socio-demographic characteristics of the participants. In this form, the participants were expected to answer questions about their gender, age, relationship status, education level, income level, evaluations of their own physical appearance, relationship satisfaction, dating frequency, and expectations from relationship. In order to evaluate their physical appearance, the participants were asked the question "How do you evaluate your physical appearance?" They were asked to select one of the options ranging from "Do not like it at all" (1) to "Like it a lot" (5). In order to evaluate the relationship satisfaction of the participants, they were asked the question "How much satisfied are you with your relationship?" They were asked to select one of the options ranging from "Not Satisfied at All" (1) to "Very Satisfied" (5). The participants reported their dating frequency by replying the question "How often do you see your partner/spouse?" and they selected one of the options ranging from "very rare" (1) to "very

frequently" (10). Finally, they replied the question "How long do you expect this relationship to last?" and they replied this question by specifying one of the options from "short" (1) to "forever" (10).

Multidimensional Jealousy Scale (MJS). In this study, MJS developed by Pfeiffer and Wong (1989) was used to determine the emotional, behavioral, and cognitive jealousy levels of the individuals who were in a romantic relationship. MJS is a seven-point Likert-type scale consisting of 23 items to measure the emotional, behavioral and cognitive symptoms of the participants' jealousy. It has three sub-scales: emotional jealousy, cognitive jealousy, and behavioral jealousy. The emotional jealousy sub-scale consists of seven items, while the cognitive and behavioral jealousy scales consist of eight items. The scores that can be obtained from the emotional jealousy sub-scale vary between 7 and 49, while those from the cognitive jealousy and behavioral jealousy sub-scales vary between 8 and 56. The increase in the scores obtained from each sub-scale indicates that the individual's level of jealousy is high in the relevant sub-scale.

Adaptation of the scale to Turkish, validity and reliability studies were conducted by Karakurt (2001). The Cronbach's alpha internal consistency coefficient of the scale reported by Karakurt (2001) was .81 for the emotional jealousy, .80 for the behavioral jealousy, and .84 for the cognitive jealousy. The Cronbach alpha internal consistency coefficient calculated in this study was .81 for the emotional jealousy, .86 for the behavioral jealousy, and .90 for the cognitive jealousy.

Rosenberg Self-Esteem Scale (RSES). In this study, RSS was used to measure the self-esteem levels of individuals in a romantic relationship. The scale was developed by Rosenberg (1965). Adaptation, validity and reliability studies in Turkey were carried out by Füsün Çuhadaroğlu in 1986 (Çuhadaroğlu, 1986). RSES consisting of 10 items. In the scale, the participants select one of the options "very right", "right", "wrong", and "very wrong" and the scores that can be obtained from the scale vary between 10 and 40. Higher scores indicate higher self-esteem. The Cronbach's alpha internal consistency coefficient calculated for this study was .82.

Dyadic Trust Scale (DTS). The DTS is an instrument designed to measure the dyadic trust (Larzelere and Huston, 1980). It was originally used to measure the extent to which romantic partners feel their significant others are benevolent and honest toward them. The DTS is a seven-point Likert-type scale consisting of seven items. Participants indicate their degree of participation in each scale item by selecting one of the options ranging from "Never" (1) to "Always" (7). The first and second items in the scale are coded in reverse and the scores that can be obtained from the scale vary between 7 and 49. High scores indicate that individuals have a high level of trust in the individual with whom they are in a romantic relationship.

Since the adaptation, validity and reliability study of DTS into the Turkish culture were carried out only for the married individuals (Çetinkaya, Kemer, Bulgan, and Tezer, 2008) in addition to testing the reliability of the scale, it was examined whether the factor structure in the individuals who were in a romantic relationship (being married, engaged, or having a romantic relationship with the opposite sex without engagement or marriage) were the same or not. Results of the CFA were suggested that DTS showed a perfect fit to the single factor structure in this sample (χ^2 (13): 26.132, χ^2/df : 2.010, CFI: .982, TLI: .972, RMSEA : .047, $p > .05$, RMSEA 90% Confidence Interval Lower Limit: .020, RMSEA 90% Confidence Interval Upper Limit: .073) allowing first and second item error variances to be correlated. The results of the reliability analysis revealed that the item-total correlation values of the scale ranged between .34 (DTS1) and .81 (DTS6), and the mean correlation between items was .52. In conclusion, the results showed that DTS was a valid and reliable unidimensional scale that could be used to measure the dyadic trust in the individuals who were in a romantic relationship.

Procedure. The data of the study was collected between September 2018 and February 2019 from the individuals living in Samsun who were in a romantic relationship. The necessary approvals were obtained from the Social and Humanities Research Ethics Committee of the university where one of the authors of this study (N.T.) works. In addition, the participants were informed that the participation in the study was on a volunteer basis, their answers would be kept confidential, they could withdraw from the research at any time during the research process. Their written consent was obtained. No individual refused to participate in the study. The participants completed the data collection tools in approximately 20 minutes.

Statistical analysis. All statistical analyses were carried out using SPSS 23 package program. Pearson correlation analysis was used to determine the direction and strength of the relationship between the jealousy types (emotional jealousy, cognitive jealousy, and behavioral jealousy) and the gender, age, education level, income level, evaluation of physical appearance, relationship satisfaction, dating frequency, and the expectations about how long the relationship would last. Although in the literature there have been disagreements on when to use the ordinal Likert-type response scales as interval scales (Jamieson, 2004; Knapp, 1990; Norman, 2010), the studies conducted in recent years have shown that they can be used in case they have five or more answer categories and these categories follow a logical sequence of increase or decrease (Byrne, 2012; Finney and DiStefano, 2013; Rhemtulla, Brosseau-liard and Savalei, 2012). The following variables in this study had five or more categories of ordered Likert-type responses: education level, income, evaluation of physical appearance and relationship satisfaction, dating frequencies, and expectations about how long their relationship will last. Therefore, these variables were considered as an interval scale. It is also a

common practice to use the ordinal scales as an interval scale in the psychology literature (Jamieson, 2004; Knapp, 1990; Norman, 2010).

Regression analyses were carried out to determine which variables were a significant predictor of emotional jealousy, cognitive jealousy, and behavioral jealousy and also to what extent they were predicted by gender, age, education level, income level, evaluation of physical appearance and relationship satisfaction, dating frequency, and expectations about how long the relationships would last.

The preliminary analyses were carried out before the main analyses to investigate the accuracy of the data, missing variables and outliers, and the assumptions of the analyses (Hair, Black, Babin, and Anderson, 2014; Tabachnick and Fidell, 2012). The data collection tools were first answered by 471 participants. As a result of the analysis of the frequency distributions of dependent and independent variables, it was seen that the values of all variables were within the expected value ranges. No missing values and univariate outliers were found in the data set (Hair et al., 2014). However, 13 multivariate outliers were identified and excluded from the data set (Hair et al., 2014). Therefore, the main analyses were carried out with 458 participants. Inspection of scatter plots created using the standardized predicted values and regression standardized residuals revealed that there were some minor violations in terms of homoscedasticity assumptions. Therefore, a heteroscedasticity-consistent standard error estimator called "HC3" was used (Hayes and Cai, 2007) with the help of RLM macro (Darlington and Hayes, 2017). Furthermore, the regression analyses were repeated using bootstrap regression analysis which does not require any formal assumption (based on 10000 random samples) and the same regression analysis results were obtained. Statistical significance was set at $p < .05$ in all analyses.

Results

Pearson correlation analysis was conducted to determine the relationship between the jealousy types (emotional jealousy, cognitive jealousy, behavioral jealousy) and gender, age, education level, income level, evaluation of physical appearance and relationship satisfaction, dating frequency, expectations about how long the relationships would last, dyadic trust, and self-esteem. Table 1 shows the results of Pearson correlation analysis.

Table 1. The Results of Pearson Correlation

	Emotional Jealousy <i>r</i>	Cognitive Jealousy <i>r</i>	Behavioral Jealousy <i>r</i>
1. Cinsiyet	.06	.03	.05
2. Yaş	-.06	-.05	-.11*
3. Eğitim düzeyi	.12**	-.23***	-.16***
4. Gelir düzeyi	.09	-.18***	-.12**
5. Fiziksel Görünüş	.04	-.18***	-.04
6. İlişki doyumu	.26***	-.33***	-.08
7. Görüşme sıklığı	.18***	-.25***	-.06
8. İlişki beklentisi	.32***	-.25***	-.01
9. Güven	.25***	-.41***	-.11*
10. Benlik Saygısı	.11*	-.32***	-.11*

Note: $p < .05^*$, $p < .01^{**}$, $p < .01^{***}$, $N = 458$. The correlation value for gender is also equal to the point bi-serial correlation coefficient. Point bi-serial correlation coefficient is a special case of Pearson correlation coefficient.

As shown in Table 1, the emotional jealousy was not correlated with gender ($r = .06$, $p > .05$), age ($r = -.06$, $p > .05$), income level ($r = .09$, $p > .05$), evaluation of physical appearance ($r = .04$, $p > .05$); while it was lowly correlated with education level ($r = .12$, $p < .01$), relationship satisfaction ($r = .26$, $p < .001$), dating frequency ($r = .18$, $p < .001$), dyadic trust ($r = .25$, $p < .001$), and self-esteem ($r = .11$, $p < .05$); and moderately correlated with relationship expectation ($r = .32$, $p < .001$). On the other hand, the cognitive jealousy was not correlated with gender ($r = .03$, $p > .05$) and age ($r = -.05$, $p > .05$); while it was lowly correlated with education level ($r = -.23$, $p < .001$), income level ($r = -.18$, $p < .001$), evaluation of physical appearance ($r = -.18$, $p < .001$), dating frequency ($r = -.25$, $p < .001$), relationship expectancy ($r = -.25$, $p < .001$); and moderately correlated with relationship satisfaction ($r = -.33$, $p < .001$), dyadic trust ($r = -.41$, $p < .001$), and self-esteem ($r = -.32$, $p < .05$). Finally, the behavioral jealousy was not correlated with gender ($r = .05$, $p > .05$), evaluation of physical appearance ($r = -.04$, $p > .05$), and relationship satisfaction ($r = -.08$, $p > .05$), dating frequency ($r = -.06$, $p > .05$), relationship expectancy ($r = -.01$, $p > .05$), whereas it was lowly correlated with the age, ($r = -.11$, $p < .05$), education level ($r = -.16$, $p < .001$), income level ($r = -.12$, $p < .01$), dyadic trust ($r = -.11$, $p < .05$) and self-esteem ($r = -.11$, $p < .05$).

A series of multiple regression analyses was conducted to determine to what extent the emotional jealousy, cognitive jealousy, and behavioral jealousy scores were predicted by gender, age, education level, income level, evaluation of physical appearance, relationship satisfaction, dating frequency and relationship expectations, dyadic trust and self-esteem scores as a whole and which variables were significant predictors of emotional jealousy, cognitive jealousy and behavioral jealousy scores. The

change statistics of the multiple regression analyses are given in Table 2. The emotional, cognitive, and behavioral jealousy regression analysis results are shown in Tables 3, 4, and 5, respectively.

Table 2. Change Statistics

Model	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>Adj.R</i> ²	<i>SE Est.</i>	<i>Change Statistics</i>				
					ΔR^2	ΔF	<i>df</i> ₁	<i>df</i> ₂	<i>p</i>
Emotional Jealousy									
Model 1	.38	.15	.13	5.47	.15	7.62	10	447	.001***
Cognitive Jealousy									
Model 1	.54	.30	.28	7.61	.30	18.75	10	447	.001***
Behavioral Jealousy									
Model 1	.28	.08	.06	11.58	.08	3.75	10	447	.001***

Note: $p < .001^{***}$.

Table 3. The Results of Emotional Jealousy

Model	<i>B</i>	<i>SE(HC3)</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>
Constant	28.79	3.86		7.45	.001***
Gender	.75	.55	.06	1.36	.175
Age	-.04	.04	-.06	-1.16	.248
Education level	.27	.27	.05	.98	.325
Income level	.15	.17	.04	.91	.362
Physical appearance	-.40	.39	-.06	-1.04	.300
Relationship satisfaction	.23	.19	.08	1.16	.246
Dating Frequency	.10	.13	.04	.78	.438
Relationship expectancy	.84	.30	.23	2.79	.006**
Dyadic trust	.07	.04	.11	2.10	.036*
Self-esteem	.04	.07	.03	.60	.552

Note. $p < .05^*$, $p < .01^{**}$, $p < .001^{***}$.

As shown in Table 2, the regression model for the emotional jealousy scores was significant ($F(10, 447) = 7.62$, $p < .001$, $\Delta R^2 = .15$) and explained approximately 15% of the change in the emotional jealousy scores. The model had a moderate effect size. As can be seen in Table 3, the expectation for the future of the relationship ($\beta = .23$, $t(447) = 2.71$, $p < .01$) and the dyadic trust ($\beta = .11$, $t(447) = 2.10$, $p < .05$) positively predicted the emotional jealousy. However, other variables were not a significant predictor. The most important predictor of emotional jealousy was the expectation for the future of the relationship.

Table 4. The Results of Cognitive Jealousy

Model	<i>B</i>	<i>SE(HC3)</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>
Constant	52.26	4.61		11.35	.001***
Gender	1.51	.82	.08	1.84	.066
Age	-.08	.06	-.08	-1.39	.166
Education level	-1.17	.38	-.16	-3.13	.002**
Income Level	-.48	.23	-.09	-2.08	.038*
Physical appearance	-.01	.60	.00	-.02	.984
Relationship satisfaction	-.44	.26	-.10	-1.72	.087

Dating frequency	-.29	.17	-.08	-.1.73	.085
Relationship expectancy	.03	.32	.00	.08	.937
Dyadic trust	-.32	.06	-.31	-5.32	.001***
Self-esteem	-.34	.09	-.17	-3.58	.001***

Note. $p < .05^*$, $p < .01^{**}$, $p < .001^{***}$.

As shown in Table 4, the regression model for cognitive jealousy scores was significant ($F(10, 447) = 18.75$, $p < .001$, $\Delta R^2 = .30$) and explained approximately 30% of the change in cognitive jealousy scores. The model had a high effect size. As seen in Table 4, education level ($\beta = -.16$, $t(447) = -3.13$, $p < .01$), income level ($\beta = -.09$, $t(447) = -2.08$, $p < .05$), dyadic trust ($\beta = -.31$, $t(447) = -5.32$, $p < .001$) and self-esteem ($\beta = -.17$, $t(447) = -3.58$, $p < .01$) were significant negative predictors of cognitive jealousy. However, other variables were not a significant predictor.

Table 5. The Results of Behavioral Jealousy

Model	B	SE(HC3)	β	t	p
Constant	43.83	5.66		7.74	.001***
Gender	2.36	1.21	.09	1.94	.053
Age	-.22	.08	-.16	-2.93	.004**
Education level	-1.62	.53	-.16	-3.04	.003**
Income Level	-.39	.37	-.06	-1.06	.289
Physical appearance	.45	.81	.03	.56	.579
Relationship satisfaction	-.51	.40	-.09	-1.28	.203
Dating frequency	-.01	.26	.00	-.04	.970
Relationship expectancy	.86	.39	.11	2.20	.028*
Dyadic trust	-.15	.07	-.10	-2.15	.032*
Self-esteem	-.15	.14	-.06	-1.11	.269

Note. $p < .05^*$, $p < .01^{**}$, $p < .001^{***}$.

As shown in Table 5, the regression model for behavioral jealousy scores was significant ($F(10, 447) = 3.75$, $p < .001$, $\Delta R^2 = .08$) and explained approximately 8% of the change in behavioral jealousy scores. The model had a low effect size. As shown in Table 5, age ($\beta = -.16$, $t(447) = 2.93$, $p < .01$), education level ($\beta = -.16$, $t(447) = -3.04$, $p < .01$), expectation for the future of the relationship ($\beta = .11$, $t(447) = 2.20$, $p < .05$), and dyadic trust ($\beta = -.10$, $t(447) = -2.15$, $p < .05$) were significant predictors of behavioral jealousy. However, other variables were not a significant predictor.

Conclusion, Discussion, and Suggestions

In this study, the relationship between jealousy and socio-demographic characteristics, dyadic trust, and self-esteem in the individual who were in a romantic relationship was investigated. As a result of the study, it was found that the emotional, cognitive, and behavioral jealousy were not correlated with gender. These results were similar to those asserted in the evolutionary theory and the results of a large number of previous researches. According to the evolutionary theory, the difference between men and women is innate (Darwin, 1981). While women's and men's reactions to jealousy

change due to their nature, the level of jealousy does not differ depending on gender (Mullen and Martin, 1994). In this regard, it is seen that the findings of this study are consistent with the predictions of the evolutionary theory. Furthermore, the findings of this study are also consistent with the findings of the studies which were conducted with different populations and showed that jealousy varied depending on gender in the individuals who were in a romantic relationship. For example, in her study on the jealousy in emerging adulthood and adulthood periods, Metiner (2017) found that jealousy was not correlated with gender. Yüzügülen (2016) found that the level of jealousy in married individuals did not change depending on gender. However, unlike the studies mentioned above, the levels of emotional, cognitive and behavioral jealousy were examined in this study, not the general jealousy level. Therefore, the results of this study showed that different types of jealousy could also be exhibited at a similar level in adults.

In this study, it was found that while the emotional and cognitive jealousy were not correlated with age, the behavioral jealousy tended to decrease as the age increased in the individuals who were in a romantic relationship. These findings indicated that the individuals who were in a romantic relationship could better control their behavioral jealousy as the age increased. These findings also partially supported the findings of the previous researches examining the relationship between the general jealousy or different types of jealousy and the age. For example, Demirtaş (2004) and Zeytinoğlu (2013) found that the romantic jealousy tended to decrease with age. However, the findings of the research differed from those of the research, conducted by Çapkın (2012), showing that the tendency of individuals towards the behavioral jealousy increased with age. The reason for the difference between the findings of this study and the one carried out by Çapkın (2012) may be that while Çapkın's study was conducted only with the participation of the married individuals, this study was conducted with a relatively large sample with the participation of married, engaged individuals and the individuals who were in a romantic relationship. In these regards, these differences in the samples may have led to different results. According to Pines (2003), jealousy is an action that occurs when there is a significant threat to the individuals' relationships. Behavioral jealousy involves the actions such as searching the pockets of the partner, checking the mobile phone of the partner, searching the partner's bag and these kinds of behaviors may occur between couples especially in case the dyadic trust is not completely established. In this regard, since as the age increases, the duration of the relationship increases and the type of relationship changes (from engagement to marriage or from romantic relationship to marriage). Thus, the behavioral jealousy may not be a jealousy type displayed by the individuals who are older.

In this study, it was found that the emotional jealousy was not correlated with the educational level in the individuals who were in a romantic relationship; however, the educational level was

negatively correlated with the cognitive and behavioral jealousy. In other words, the individuals in this sample who had a high level of education and were in a romantic relationship tended to experience the cognitive and behavioral jealousy. These findings did not support the findings of a limited number of previous researches examining the relationship between general jealousy and education. For example, in a study conducted by Arslan (2015), it was found that the level of education was not correlated with the level of general jealousy in the individuals who were in a romantic relationship. This study, unlike the above-mentioned study, examined the relationship between jealousy and educational level in three different dimensions: emotional, cognitive, and behavioral dimension. The findings of this study showed that although the general level of jealousy did not differ depending on the educational level as a whole, the different dimensions of jealousy may be correlated with the educational level. A number of studies have showed that the individuals with higher education had many positive characteristics compared to the individuals with lower education. For example, their self-esteem tend to be high (Şahin et al., 2013), and they have less problems such as Alzheimer (Caamaño-Isorna, Corral, Montes-Martínez, and Takkouche, 2006), they are less exposed to aggressive behaviors (Tanrıverdi and Şıpkın, 2008), they have higher incomes and lower rates of poverty, obesity, and smoking (Baum, Ma, and Payea, 2013). In this regard, the individuals with high levels of education can be expected to cope with the cognitive and behavioral jealousy by practicing more constructive strategies and exhibit less cognitive and behavioral jealousy.

In this study, it was also found that income level was not associated with the emotional and behavioral jealousy, but the cognitive jealousy tended to decrease as income levels increased. Therefore, it can be stated that high income levels may be negatively correlated with the cognitive jealousy in the individuals who are in a romantic relationship. These findings are not in line with the results of previous studies, carried out with the participation of the married individuals, showing that the cognitive jealousy is not correlated with the income level (Çapkın, 2012). Since there are a limited number of studies examining the relationship between the income level and the different types of jealousy in the individuals who are in a romantic relationship; it can be stated that there is a need for the studies to be conducted in different samples to examine the validity of these findings.

In this study, it was seen that the evaluation of physical appearance, relationship satisfaction, and dating frequency were not correlated with the cognitive, behavioral, and emotional jealousy in the individuals who were in a romantic relationship. These findings were consistent with the findings of some previous studies. For example, in the study conducted by Çapkın (2012), it was found that the cognitive, behavioral, and emotional jealousy in the married individuals was not associated with the marital satisfaction. Similarly, in the study conducted by Zeytinoğlu (2013), no significant relationship was found between the marriage satisfaction and the level of jealousy. In another study partially

supporting the findings of this study, Yüzügülen (2016) found that the relationship satisfaction of unmarried individuals correlated with the cognitive jealousy, whereas no association was found between the relationship satisfaction and the emotional and behavioral jealousy.

In this study, while there was no significant relationship between the cognitive jealousy and the level of expectation for the future of the relationship, it was found that the emotional and behavioral jealousy was positively correlated with the level of expectation for the future of the relationship. In other words, the individuals who think that their relationship will continue for a longer period of time tend to experience more emotional and behavioral jealousy, whereas those who think that their relationship will end or continue for a short period of time tend to experience less emotional and behavioral jealousy. These findings are consistent with Pines' (2003) views and the findings of a limited number of previous studies. Demirtaş (2004) conducted a study on the individuals who were in a close relationship and found that the individuals having high expectations from the relationship tended to have high levels of romantic jealousy. According to Pines (2003), although jealousy is a painful feeling, everyone is more or less jealous and wants to be the subject of jealousy; because jealousy is related to the desire to continue the relationship. In this regard, the individuals who have high expectations about their romantic relationship may perceive the events and situations that may cause high level of emotional and behavioral jealousy as a threat in terms of losing their partners or a threat for the future of the relationship.

In this study, it was found that the individuals with low level of dyadic trust had a higher tendency to experience cognitive and behavioral jealousy. In addition, the individuals with high level of dyadic trust in romantic relationships had a high tendency to experience emotional jealousy. The results obtained from this study partially supported the theoretical framework. According to the systemic approach, jealous individuals have problems about trust. The therapists who adopt this approach state that the trust decreases as the jealousy increases (Pines, 2003). In the therapies on jealousy which is also a relationship barrier, they try to rebuild the trust in the relationships of their clients (Pines, 2003). Although there are not many studies examining jealousy and trust in the literature, existing studies support the findings of the present study. For example, Demirtaş (2004) found that when the women who trusted their husbands perceived a rival in their relationships, they tried to improve their relationships; while men ended the relationship in a similar situation and searched for a new partner. In another study conducted by Yeter (2016) on the university students who were in a romantic relationship, it was found that the level of romantic jealousy decreased as the level of secure attachment increased.

The self-esteem level of individuals who were in a romantic relationship was correlated with the cognitive jealousy, but not with the emotional and behavioral jealousy. According to Greenberg and

Pyszczynski (1985), low self-esteem is one of the causes of the jealousy in the individuals who are in a romantic relationship. These findings are consistent with the predictions of Greenberg and Pyszczynski (1985). The findings of the study are also consistent with those of the studies carried out in national studies. For example, Demirtaş (2004) found that self-esteem was negatively associated with the jealousy in the individuals who were in a close relationship. In another study on adults, Metiner (2017) found that the self-esteem was negatively correlated with the jealousy.

In conclusion, in this study, the emotional jealousy was found to be positively correlated with the expectations for the future of the relationship and the dyadic trust in the individuals who were in a romantic relationship. In addition, it was found that the cognitive jealousy was negatively correlated with education level, income level, trust, and self-esteem. Finally, while the behavioral jealousy was negatively correlated with age, level of education, and dyadic trust; it was positively correlated with the expectations for the future of the relationship. The variables discussed in this study had different relationships with different dimensions of jealousy; therefore, this study may help the therapists in improving the quality of service in the individual/group counseling and the marital/premarital therapies. Furthermore, it can also be useful in reducing the possible problems in marriage or in close relationships.

References

- Akça, M. Ş. (2014). *The observation of the relationship between romantic jealousy and empathic tendency in university students in terms of different variables*. Master thesis, Sakarya University, Kocaeli.
- Arslan, S. (2015). *Adult attachment, stage of threat, and romantic jealousy in relation to psychopathological symptoms: Importance of personal characteristics and quality of relationship*. Master thesis, Middle East Technical University, Ankara.
- Baum, S., Ma, J., & Payea, K. (2013). Education pays 2013. *The College Board*. Retrieved from <https://www.luminafoundation.org/files/resources/education-pays-2013.pdf>
- Blevis, M. (2010). *Jealousy: Love is the most trapped* (I. Aydın & Ç. Bakırcıoğlu Arslan, Trans.). İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. and Demirel, F. (2017). *Scientific research methods*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Byrne, B. M. (2012). *Structural equation modeling with Mplus: Basic concepts, applications, and programming*. New York: Routledge Academic.
- Caamaño-Isorna, F., Corral, M., Montes-Martínez, A. and Takkouche, B. (2006). Education and dementia: A meta-analytic study. *Neuroepidemiology*, 26(4), 226–232.

- Çapkin, M. (2012). *The relationship between romantic jealousy and, attachment styles, self-esteem, personality characteristics, marriage satisfaction*. Master thesis, İstanbul Arel University, İstanbul.
- Çetinkaya, E., Kemer, G., Bulgan, G. and Tezer, E. (2008). The validity and reliability studies of Dyadic Trust Scale. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(29), 65-77.
- Çuhadaroğlu, F. (1986). *Self-esteem in adolescents*. Doctoral thesis, Hacettepe University, Ankara.
- Darlington, R. B. and Hayes, A. F. (2017). *Regression analysis and linear models: Concepts, applications, and implementation*. New York: Guilford Press.
- Darwin, C. (1981). *The descent of man and selection in relation to sex* (Vol. 1). New York: WW Norton & Company.
- Demirtaş, H. A. (2004). *Jealousy in close relationships (personal, relational and situational variables)*. Doctoral thesis, Ankara University, Ankara.
- Erikson, E. H. (1994). *Identity and the life cycle*. New York: WW Norton & Company.
- Finney, S. J. and DiStefano, C. (2013). Non-normal and categorical data in structural equation modeling. In *Structural equation modeling: A second course* (2nd ed., pp. 439–492). Greenwich, CT: Information Age Publishing.
- Freud, S. (1998). Some neurotic mechanisms in jealousy, paranoia, and homosexuality. In N. Burke (Ed.), *Gender and Envy* (pp. 213–220). New York: Routledge.
- Girgin, B. (2018). *The relationship between attachment styles, romantic jealousy level and marriage satisfaction living individuals in Çatalca*. Master thesis, İstanbul Aydın University, İstanbul.
- Greenberg, J. and Pyszczynski, T. (1985). Proneness to romantic jealousy and responses to jealousy in others. *Journal of Personality*, 53(3), 468–479.
- Guerrero, L. K., Trost, M. R. and Yoshimura, S. M. (2005). Romantic jealousy: Emotions and communicative responses. *Personal Relationships*, 12(2), 233-252. doi:10.1111/j.1350-4126.2005.00113.x
- Güngör-Houser, A. (2009). *The effect of tendency of conflict in communication, , level of romantic jealousy and emotional intelligence on the marriage satisfaction of spouses*. Doctoral thesis, Ankara University, Ankara.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. and Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Harlow: Pearson Education Limited.
- Hayes, A. F. and Cai, L. (2007). Using heteroskedasticity-consistent standard error estimators in OLS regression: An introduction and software implementation. *Behavior Research Methods*, 39(4), 709-722. doi:10.3758/BF03192961

- Jamieson, S. (2004). Likert scales: how to (ab) use them. *Medical Education*, 38(12), 1217–1218.
- Macerguis, M. A. and Adams, G. R. (1980). Erikson stage resolution: The relationship between identity and intimacy. *Journal of Youth and Adolescence*, 9(2), 117-126. doi:10.1007/BF02087930
- Karakurt, G. (2001). *The impact of adult attachment styles on romantic jealousy*. Master thesis, Middle East Technical University, Ankara.
- Karayığit, N. (2017). The effects of socio-economic status on psycho-social development and religiosity. *Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4(7), 119-133.
- Knapp, T. R. (1990). Treating ordinal scales as interval scales: An attempt to resolve the controversy. *Nursing Research*, 39(2), 121–123.
- Larzelere, R. E. and Huston, T. L. (1980). The Dyadic Trust Scale: Toward understanding interpersonal trust in close relationships. *Journal of Marriage and the Family*, 42(3), 595-604. doi:10.2307/351903
- Mead, M. (1998). Jealousy: Primitive and civilized. In G. Clanton & L. Smith (Eds.), *Jealousy* (pp. 35–48). New York: University Press of America.
- Metiner, S. (2017). *Analysing the relation between the jealousy level and emotional intelligence, self-respect, attachment behaviors in emerging adulthood and adulthood periods*. Master thesis, Maltepe University, İstanbul.
- Mullen, P. E. and Martin, J. (1994). Jealousy: A community study. *The British Journal of Psychiatry*, 164(1), 35–43.
- Norman, G. (2010). Likert scales, levels of measurement and the “laws” of statistics. *Advances in Health Sciences Education*, 15(5), 625-632.
- Oktan, V. and Şahin, M. (2010). Examination of the relationship between the body image and self-esteem of female adolescents. *Uluslar arası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 543-556.
- Ökten, M. (2016). *Modeling to relationship between romantic jealousy and relationship satisfaction: The mediator roles of rumination, co-rumination and self-compassion*. Master thesis, Middle East Technical University, Ankara.
- Pfeiffer, S. M. and Wong, P. T. P. (1989). Multidimensional jealousy. *Journal of Social and Personal Relationships*, 6(2), 181-196. doi:10.1177/026540758900600203
- Pines, A. and Aronson, E. (1983). Antecedents, correlates, and consequences of sexual jealousy. *Journal of Personality*, 51(1), 108-136. doi:10.1111/j.1467-6494.1983.tb00857.x
- Pines, A. M. (1992). Romantic jealousy: Five perspectives and an integrative approach. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 29(4), 675-683.
- Pines, A. M. (2003). *Love and jealousy* (C. Yüksel, Trans.). İstanbul: Okuyan Us.

- Rhemtulla, M., Brosseau-liard, P. É. and Savalei, V. (2012). When can categorical variables be treated as continuous? a comparison of robust continuous and categorical sem estimation methods under suboptimal conditions. *Psychological Methods*, 17(3), 354-373.
- Richo, D. (2014). *Sense of trust* (M. Koç, Trans.). İstanbul: Kuraldışı Yayınları.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton: Princeton University Press.
- Rosenberg, M. (1979). *Conceiving the self*. New York: Basic Books.
- Satir, V. (2017). *Peoplemaking* (3rd ed.; S. Yeniçeri, Trans.). İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Şahin, E., Barut, Y. and Eranlı, E. (2013). Parental education level positively affects self-esteem of Turkish adolescents. *Journal of Education and Practice*, 4(20), 87-97.
- Tabachnick, B. G. and Fidell, L. S. (2012). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Boston: Pearson.
- Taşın, B. (2015). *The influence of attachment styles on jealousy and anxiety*. Master thesis, Üsküdar University, İstanbul.
- Tanrıverdi, G. and Şıpkın, S. (2008). Effect of educational level of women on the domestic violence at Primary Health Care Unities in Canakkale. *Fırat Tıp Dergisi*, 13(3), 183-187.
- Tarhan, N. (2015a). *Psychology of marriage*. İstanbul: Nesil Yayınları.
- Tarhan, N. (2015b). *Psychology of women*. İstanbul: Nesil Yayınları.
- Tunç, E. (2015). *Examining the relationships between relationship satisfaction, forgiveness, jealousy and university students' perceived abuse in romantic relationships*. Master thesis, Abant İzzet Baysal University, Bolu.
- Yeter, Ö. (2016). *Relationship between attachment styles, basic psychological need's satisfaction and jealousy: A research on university students*. Master thesis, Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Yüzügülen, A. (2016). *The role of gender, romantic jealousy and intimate partner violence on relationship satisfaction during young adulthood*. Master thesis, Eastern Mediterranean University, Gazimağusa.
- Zeytinoğlu, E. (2013). *The relationships among self- esteem, jealousy, marital conflict and marital satisfaction, in married people*. Master thesis, Dokuz Eylül University, İzmir.